KAP.430.023.2018
Nr ewid. 7/2019/P/18/008/KAP

Informacja o wynikach kontroli

Efekty wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w ramach Polityki Spójności

MISJĄ
Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJĄ
Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

p. o. Dyrektora Departamentu Administracji Publicznej

BSkwarka

Bogdan Skwarka

Zatwierdzam:
Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Krzysztof Kwiatkowski
Warszawa, dnia 18.06.2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ 4

1. WPROWADZENIE 7

2. OCENA OGÓLNA 8

3. SYNTEZA 9

4. WNIOSKI 24

5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI 25

5.1. EFEKTY WSPARCIA W RAMACH KRAJOWYCH I REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH 25

5.2. MONITOROWANIE I KONTROLA POSTĘPU W REALIZACJI PROJEKTÓW ORAZ WYKORZYSTANIE WYNIKÓW EWALUACJI DLA ZAPEWNIENIA SKUTECZNEGO OSIĄGANIA CELÓW NA PRZYKŁADZIE PO IR 33

5.3. WERYFIKACJA EFEKTÓW PROJEKTÓW W TRAKCIE REALIZACJI ORAZ W OKRESIE TRWAŁOŚCI NA PRZYKŁADZIE PO IR 35

5.4. REALIZACJA I EFEKTY KONTROLOWANYCH PROJEKTÓW PRZEDSIĘBIORCÓW WDRAŻAJĄCYCH INNOWACJE 36

6. ZAŁĄCZNIKI 41

6.1. METODYKA KONTROLI I INFORMACJE DODATKOWE 41

6.2. ANALIZA STANU PRAWNEGO I UWARUNKOWAŃ ORGANIZACYJNO-EKONOMICZNYCH 56

6.3. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH, LITERATURY FACHOWEJ I ARTYKUŁÓW PRASOWYCH DOTYCZĄCYCH KONTROLOWANEJ DZIAŁALNOŚCI 66

6.4. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI 70

6.5. STANOWISKO MINISTRA DO INFORMACJI O WYNIKACH KONTROLI 71

6.6. OPINIA PREZESA NIK DO STANOWISKA MINISTRA 72

WYKAZ SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ

Rozporządzenie nr 1303/2013, **rozporządzenie ogólne** - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. U. UE L 347 z 20.12.2013, s. 320, ze zm.).

Rozporządzenie nr 215/2014 – rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. ustanawiające zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. U. UE L 69 z 8.03.2014, s. 65, ze zm.).

Rozporządzenie nr 276/2018 – rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/276 z dnia 23 lutego 2018 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 215/2014 w odniesieniu do zmian sposobu określania celów pośrednich i końcowych dla wartości wskaźników produktu na potrzeby ram wykonania w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. U. UE L 54 z 24.02.2018, s. 4).

Rozporządzenie nr 480/2014 – rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz. U. UE L 138 z 13.05.2014, s. 5, ze zm.).

Umowa Partnerstwa na lata 2014-2020 – dokument przygotowany przez państwo członkowskie z udziałem partnerów zgodnie z podejściem opartym na wielopoziomowym zarządzaniu, który określa strategię tego państwa członkowskiego, jego priorytety i warunki efektywnego i skutecznego korzystania z funduszy w celu realizacji unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, przyjęty przez Komisję Europejską w następstwie oceny i dialogu z danym państwem członkowskim, zgodnie z definicją określoną w art. 2 pkt 20 rozporządzenia nr 1303/2013.

Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne (EFSI) – zgodnie z art. 1 rozporządzenia nr 1303/2013 należą do nich: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Fundusz Spójności

(FS), Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR).

Alokacja – całkowita kwota środków unijnych do wydania w ramach działania lub programu na danym obszarze w danym czasie. Alokacja może być mierzona na różnych poziomach., np. na poziomie działań, programów, konkursów oraz na różnych obszarach, np. w województwie lub w całym kraju.

Dostępność – właściwość środowiska fizycznego, transportu, technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych oraz towarów i usług, pozwalająca osobom z niepełnosprawnościami na korzystanie z nich na zasadzie równości z innymi osobami. W przypadku projektów realizowanych w polityce spójności, dostępność oznacza, że wszystkie ich produkty (np. strona lub aplikacja internetowa, materiały szkoleniowe, konferencja, wybudowane lub modernizowane obiekty, zakupione środki transportu) mogą być wykorzystywane (używane) przez osoby z niepełnosprawnościami.

Ewaluacja – badanie społeczno-ekonomiczne, którego celem jest oszacowanie w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów jakości (najczęściej skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) oraz efektów wdrażania interwencji publicznych.

Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa – Departament Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju, wykonujący zadania w zakresie koordynacji wdrażania funduszy polityki spójności w Polsce wynikające z pełnienia przez Ministra Inwestycji i Rozwoju funkcji instytucji do spraw koordynacji wdrożeniowej Umowy Partnerstwa.

Oś priorytetowa – wyodrębniona część programu operacyjnego, realizująca część strategii ujętej w programie poprzez grupę działań wzajemnie powiązanych, realizujących mierzalne cele szczegółowe.

Program operacyjny – szczegółowy dokument wykonawczy, w którym określono sposób wdrażania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w poszczególnych obszarach. Zgodnie z art. 26 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013 fundusze strukturalne wdrażane są w ramach programów, zgodnie z Umową Partnerstwa. Program obejmuje okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2020 r.

Ramy wykonania – pośrednie i końcowe cele rzeczowo-finansowe poszczególnych osi priorytetowych zwymiarowane poprzez wskaźniki określone w programie operacyjnym i ich wartości uzgodnione z Komisją Europejską do realizacji w 2018 i 2023 r.

SL2014 – centralny system teleinformatyczny wspierający realizację programów operacyjnych realizowanych w ramach funduszy europejskich na lata 2014-2020, służy do wspierania procesów związanych z obsługą projektu, ewidencjonowaniem danych dotyczących realizacji programów operacyjnych i obsługą certyfikacji wydatków.

Wniosek z badania ewaluacyjnego – element raportu końcowego z badania ewaluacyjnego, w którym zawarte są najważniejsze ustalenia i spostrzeżenia wynikające z przeprowadzonego badania.

Wskaźnik finansowy – całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych, wprowadzonych do systemu rachunkowości instytucji certyfikującej i poświadczonych przez tą instytucję. Wszystkie programy stosują jedną nazwę wskaźnika – „całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych".

Wskaźnik produktu – dotyczy postępu w realizacji rzeczowej danej osi priorytetowej. Wskaźniki zapewniają spójność systemu ram wykonania z systemem monitorowania postępów we wdrażaniu dla wszystkich programów operacyjnych. Zostały zaczerpnięte ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (np. przedsiębiorstwo otrzymujące wsparcie, przedsiębiorstwo otrzymujące dotację, przedsiębiorstwo objęte wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku, przedsiębiorstwo wsparte w zakresie wdrożenia prac B+R, przedsiębiorstwo wsparte w zakresie ekoinnowacji).

Wskaźnik rezultatu – określony na poziomie projektu, odnosi się do bezpośrednich efektów projektu, których realizacja jest wynikiem projektu, niepowiązane bezpośrednio z wydatkami ponoszonymi w projekcie.

Użyte w programie skróty oznaczają:

B+R – prace badawczo - rozwojowe

CT – Cel tematyczny

EFSI – Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne

EFRR – Europejski Funduszu Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

IK UP – Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa

IZ – Instytucja Zarządzająca

KE – Komisja Europejska

KJE – Krajowa Jednostka Ewaluacji

KPO – Krajowy Program Operacyjny

MIiR – Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju

MSP – małe i średnie przedsiębiorstwo

PO – Program Operacyjny

PO IŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

PO IR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój

PO WER – Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój

PO PW – Program Operacyjny Polska Wschodnia

PO PC – Program Operacyjny Polska Cyfrowa

RPO – Regionalny Program Operacyjny

SZOOP – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych

UE – Unia Europejska

UP – Umowa Partnerstwa

1. WPROWADZENIE

Pytanie definiujące cel główny kontroli

Czy realizacja programów operacyjnych oraz wybranych projektów przebiegała terminowo i zgodnie z harmonogramami finansowymi i rzeczowymi, w szczególności czy zostały osiągnięte zakładane wskaźniki produktu i rezultatu?

Pytania definiujące cele szczegółowe kontroli

1.Czy realizacja programów operacyjnych przyczynia się do osiągnięcia celów pośrednich zaplanowanych na koniec 2018 r.?

2. Czy projekty współfinansowane z programów operacyjnych były realizowane zgodnie z umową o dofinansowanie?

3. Czy w wyniku realizacji projektu zostały osiągnięte i są prawidłowo monitorowane wskaźniki produktu oraz rezultatu na poziomie określonym we wniosku o dofinansowanie?

Jednostki kontrolowane

Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju,
35 beneficjentów realizujących projekty współfinansowane z programów operacyjnych

Okres objęty kontrolą

Od 1 stycznia 2014 do 18 stycznia 2019 r.

Strategia wykorzystania środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w ramach Polityki Spójności Unii Europejskiej w latach 2014-2020 zakłada zwiększenie stopnia koncentracji środków na działaniach o największym potencjale rozwojowym. Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich. Instrumentami realizacji UP są krajowe i regionalne programy operacyjne. Programy wraz z UP określają oczekiwane rezultaty oraz obowiązujące ramy finansowe i wdrożeniowe. Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego zapewnia koordynację realizacji programów zorientowaną na realizację celów UP i związanych z nimi wskaźników.

Komisja Europejska we współpracy z państwem członkowskim przeprowadzi w 2019 r. przegląd osiągniętych wyników w ramach uzgodnionych celów pośrednich na koniec 2018 r. Przegląd uzyskanych efektów ma zapewnić, że budżet UE nie jest wydawany rozrzutnie lub nieefektywnie.

Instytucje zarządzające programami operacyjnymi powinny zapewnić jak najlepsze wykorzystanie tych środków w szczególności poprzez zapewnienie skutecznej, efektywnej i terminowej realizacji projektów przyczyniających się do osiągnięcia celów i rezultatów określonych dla poszczególnych osi priorytetowych programów operacyjnych i dla programów.

Beneficjent jest zobowiązany do osiągnięcia rezultatów ustalonych w umowie o dofinansowanie projektu, utrzymania ich trwałości oraz prawidłowego monitorowania. Rezultaty te opisywane są wskaźnikami: finansowym (kwota wydatków kwalifikowalnych), produktu oraz rezultatu i są określone we wniosku o dofinansowanie stanowiącym załącznik do umowy. Niezrealizowanie lub nieutrzymanie trwałości ustalonych wskaźników dla projektu może skutkować nałożeniem na beneficjenta korekty finansowej, tj. kwoty pomniejszającej dofinansowanie dla projektu.

Założeniem niniejszej kontroli NIK było zbadanie stanu realizacji programów operacyjnych, w których poziom zaawansowania stwarza ryzyko nieosiągnięcia celów pośrednich określonych w ramach wykonania programów na koniec 2018 r. Wcześniejsza kontrola NIK, dotycząca zarządzania wykorzystaniem środków UE na lata 2014-2020 w ramach Polityki Spójności, wykazała bardzo niski poziom wydatkowania środków unijnych i certyfikacji wydatków na 30 czerwca 2017 r. oraz bardzo niski poziom zaawansowania realizacji w przypadku 60 spośród 192 osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych. W związku z powyższym, przeprowadzona kontrola i analiza danych dotyczyła postępu rzeczowego oraz finansowego (wskaźniki ram wykonania) osiągniętego w 2018 r. w osiach priorytetowych programów operacyjnych. Ma to szczególne znaczenie w związku z przeglądem przez KE osiągniętych efektów programów operacyjnych w 2019 r. Niewykonanie wskaźników ram wykonania na poziomie celów pośrednich na 2018 r. może skutkować utratą środków z rezerwy wykonania w poszczególnych osiach priorytetowych oraz koniecznością przeniesienia środków pomiędzy poszczególnymi osiami w ramach danego programu.

W ramach niniejszej kontroli założono również przeprowadzenie oceny prawidłowości realizacji przez beneficjentów projektów przyczyniających się do realizacji celów programu operacyjnego, w szczególności w zakresie wykorzystania uzyskanych efektów poprzez wprowadzenie na rynek nowych lub ulepszonych produktów, usług lub technologii, które mają wpływ na realizację wskaźników przyjętych dla danej osi priorytetowej programu operacyjnego.

2. OCENA OGÓLNA

Działania podejmowane przez instytucję koordynującą, instytucje zarządzające i beneficjentów prowadziły do osiągnięcia efektów zakładanych w programach operacyjnych, z wyjątkiem niektórych osi priorytetowych

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację objętych kontrolą programów operacyjnych i projektów, które w większości skutecznie osiągają wskaźniki finansowe i rzeczowe wymaganych celów pośrednich na koniec 2018 r. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, pełniący funkcję Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa, zapewnił skuteczną koordynację realizacji celów tej umowy i związanych z nimi wskaźników. Instytucje zarządzające programami operacyjnymi, służącymi realizacji Umowy Partnerstwa w zakresie polityki spójności, należycie monitorowały proces realizacji programów w celu zapewnienia właściwych rezultatów wydatkowania środków oraz podejmowały działania zaradcze i naprawcze przyczyniając się do osiągania zakładanych celów programów. W związku z tym nastąpiło przyspieszenie osiągania wartości wskaźników przewidzianych dla programów, ustalonych z Komisją Europejską w tzw. ramach wykonania, które będą przedmiotem oceny Komisji przeprowadzanej w 2019 r. wg stanu na koniec 2018 r.

Na koniec września 2018 r. spośród 21 programów jedynie w PO PW zrealizowano wszystkie wskaźniki zawarte w ramach wykonania na poziomie co najmniej 85% wartości celu pośredniego. Z informacji na koniec grudnia 2018 r. wynika, że nastąpiła poprawa i w przypadku 10 programów zostały osiągnięte wszystkie wskaźniki ram wykonania co najmniej na poziomie 85%[1]. Natomiast 32 wskaźniki w 11 programach operacyjnych nie osiągnęły poziomu 85%[2]. Wpływ na przyspieszenie osiągania zaplanowanych wartości wskaźników, oprócz działań podjętych przez instytucje zarządzające dotyczących zmian w programach operacyjnych, miała dokonana przez KE nowelizacja rozporządzenia nr 215/2014, która umożliwiła m.in. wykazywanie realizacji wskaźników na podstawie wniosków o płatność pośrednią, a nie tylko według wniosków o płatność końcową. W grudniu 2018 r. KE przekazała informację, że IZ może wykazać realizację wskaźników ram wykonania na podstawie wydatków zawartych we wnioskach o płatność przed zatwierdzeniem sprawozdania rocznego z realizacji programu, tj. do czerwca 2019 r. Dzięki tej korzystnej interpretacji istnieje znikome ryzyko, że IZ które miały problemy z realizacją wskaźników nie osiągną celów wyznaczonych na koniec 2018 r.

W szczególności IZ POIR prawidłowo, na bieżąco monitorowała postęp finansowy i rzeczowy w realizacji wskaźników według ustalonych w programie typów projektów i beneficjentów. W celu poprawy wdrażania programu, jak również w celu analizy skuteczności, efektywności i wpływu podejmowanych działań IZ PO IR przeprowadzała ewaluacje, które były prawidłowo wykorzystywane do podnoszenia skuteczności procesu uzyskiwania założonych efektów.

Kontrolowani przez NIK beneficjenci na ogół zgodnie z umową o dofinansowanie zrealizowali projekty. W przypadku pięciu z 35 projektów wystąpiły nieprawidłowości dotyczące dokonywania wydatków z naruszeniem zasady konkurencyjności, nieosiągnięcia wymaganego poziomu wskaźników rezultatu, niewłaściwego informowania o korzystaniu z dofinansowania UE. Trwałość osiągniętych efektów była utrzymywana przez beneficjentów, z tym że w przypadku jednego projektu beneficjent nie wykorzystywał zakupionych maszyn do produkcji nowego produktu. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości beneficjenci naprawiali powstałe błędy już w trakcie kontroli NIK.

---

1 PO PW, PO IŚ, PO PC oraz siedem RPO dla województw: dolnośląskiego, pomorskiego, małopolskiego, wielkopolskiego, zachodniopomorskiego, podkarpackiego, lubuskiego.

2 Zgodnie z rozporządzeniem KE nr 215/2014 jako skuteczną realizację celu pośredniego na koniec 2018 r. dla wskaźnika finansowego i rzeczowego NIK przyjęła w swojej analizie dla krajowych i regionalnych PO osiągnięcie na koniec 2018 r. celu pośredniego co najmniej poziomu 85% wartości wskaźnika celu pośredniego określonego w programie operacyjnym. Na koniec 2018 r. tego poziomu nie osiągnięto w przypadku: RPO Woj. Łódzkiego, RPO Woj. Mazowieckiego i w PO IR (po jednym wskaźniku), w RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego, RPO Woj. Opolskiego i w PO WER (po dwa wskaźniki), w RPO Woj. Śląskiego i RPO Woj. Podlaskiego (po cztery wskaźniki) oraz w RPO Woj. Lubelskiego, RPO Woj. Świętokrzyskiego i w RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego (po pięć wskaźników).

3. SYNTEZA

Uzyskane zostały wymierne efekty programów operacyjnych na lata 2014-2020 w połowie okresu wdrażania w zakresie wspierania innowacyjności

1. Realizacja objętych kontrolą programów operacyjnych przyczyniała się do osiągania wymaganego poziomu celów pośrednich określonych w ramach wykonania. Na koniec grudnia 2018 r. w 18 z 21 programów operacyjnych osiągnięto wszystkie wskaźniki rzeczowe na poziomie minimum 85% wartości celu pośredniego, a w przypadku PO WER oraz RPO Woj. Świętokrzyskiego i Woj. Lubelskiego nie osiągnięto tego poziomu. W 10 programach osiągnięto wszystkie wskaźniki finansowe na poziomie minimum 85% wartości celu pośredniego, a w 11 programach nie uzyskano tego poziomu dla jednego lub więcej wskaźników: w PO IR, PO WER oraz RPO Woj. Łódzkiego i Woj. Mazowieckiego – dla jednego wskaźnika, w RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego i Woj. Opolskiego – dla dwóch, w RPO Woj. Lubelskiego, Woj. Śląskiego, Woj. Świętokrzyskiego i Woj. Podlaskiego – dla czterech, a w RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego – dla pięciu wskaźników (w każdym programie). [str. 29]

Na osiągnięty poziom wykonania wskaźników finansowych i rzeczowych miała wpływ dokonana przez KE nowelizacja z dniem 25 lutego 2018 r. art. 5 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014[3], dzięki której IZ mogą wykazywać realizację wskaźników na podstawie wniosków o płatność pośrednią (a nie tylko o płatność końcową). Ponadto, poziom wykonania niektórych wskaźników został obniżony w wyniku zmian PO przeprowadzonych przez IZ. Ponadto, wprowadzona przez KE w grudniu 2018 r. możliwość wliczenia do wartości wskaźnika finansowego wydatków poniesionych w 2018 r., a później w 2019 r. certyfikowanych do czasu przedłożenia sprawozdania rocznego z realizacji programu operacyjnego (tj. do czerwca 2019 r. także przyczyni się do zwiększenia wartości osiąganych wskaźników do poziomu wymaganego ram wykonania programu operacyjnego. [str. 30]

2. Koordynacja zarządzania środkami Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych została prawidłowo zapewniona przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, w kierunku właściwej realizacji celów UP, celów tematycznych i związanych z nimi wskaźników. Prowadzony był także prawidłowy monitoring i sprawozdawczość na poziomie PO.

3. Kontrola wybranych projektów realizowanych w ramach PO IR i 16 RPO, wykazała że na ogół osiągnięto w nich zakładane efekty. Przedsiębiorcy mogli korzystać ze wsparcia funduszy UE z PO IR i 16 RPO m.in. w ramach dwóch celów tematycznych. W ramach celu tematycznego 1 (CT 1) wsparcie dotyczyło zwiększenia roli innowacji i prac B+R dla rozwoju gospodarczego. W ramach celu tematycznego 3 (CT 3) wspierane były działania przyczyniające się do zwiększania innowacyjności przedsiębiorstw i zwiększania ich potencjału do świadczenia usług na zasadach komercyjnych. [str. 25]

4. Możliwość korzystania ze środków UE w ramach Polityki Spójności w perspektywie finansowej 2014-2020 przez przedsiębiorców przyniosła wymierne efekty polegające na realizacji innowacyjnych projektów. Pod koniec 2018 r. 7 894 przedsiębiorstwa wykorzystywały wyniki badań naukowych i wprowadzały nowe lub ulepszone produkty lub usługi na rynek (w ramach realizacji osi 3 PO IR, osi 1 RPO Woj. Dolnośląskiego, osi 3 RPO Woj. Małopolskiego, osi 2 RPO Woj. Pomorskiego, osi 1 RPO Woj. Zachodniopomorskiego, osi 2 RPO Woj. Opolskiego, osi 1 RPO Woj. Podkarpackiego, osi 1 RPO Woj. Lubuskiego, osi 1 RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego, osi 3 RPO Woj. Mazowieckiego, osi 3 RPO Woj. Śląskiego, osi 3 RPO Woj. Lubelskiego, osi 1 RPO Woj. Wielkopolskiego, osi 1 RPO Woj. Podlaskiego, osi 2 RPO Woj. Świętokrzyskiego, osi 1 RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego, osi 1 RPO Woj. Łódzkiego). [str. 31]

[3] Na podstawie art. 1 pkt 1 rozporządzenia nr 276/2018.

Na infografice nr 1 przedstawiono poziom realizacji planu na koniec 2018 r. w zakresie liczby przedsiębiorstw i kwoty wydatków rozliczonych przez beneficjentów realizujących projekty w 3 osi priorytetowej PO IR.

Infografika nr 1.

Poziom realizacji planu na koniec 2018 r. w zakresie liczby przedsiębiorstw objętych wsparciem i kwoty wydatków kwalifikowalnych w 3 osi priorytetowej Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (odpowiednio: liczba, kwota i % planu)

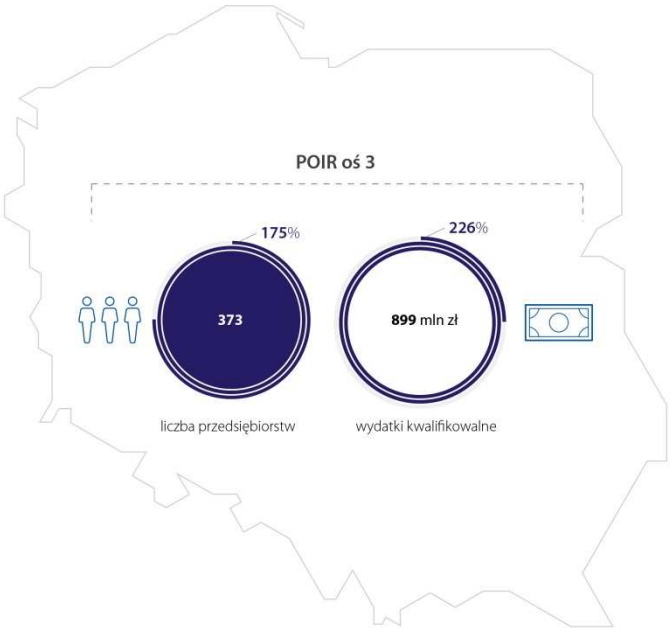

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie informacji kwartalnych za IV kw. 2018 r.

Na infografice nr 2 przedstawiono realizację wskaźnika produktu dotyczącego liczby przedsiębiorstw objętych wsparciem w wybranych osiach priorytetowych 16 RPO w odniesieniu do planowanej wartości tego wskaźnika na koniec 2018 r.

Infografika nr 2.

Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w wybranej osi priorytetowej regionalnego programu operacyjnego oraz osiągnięty poziom realizacji planu tego wskaźnika na koniec 2018 r. w %.

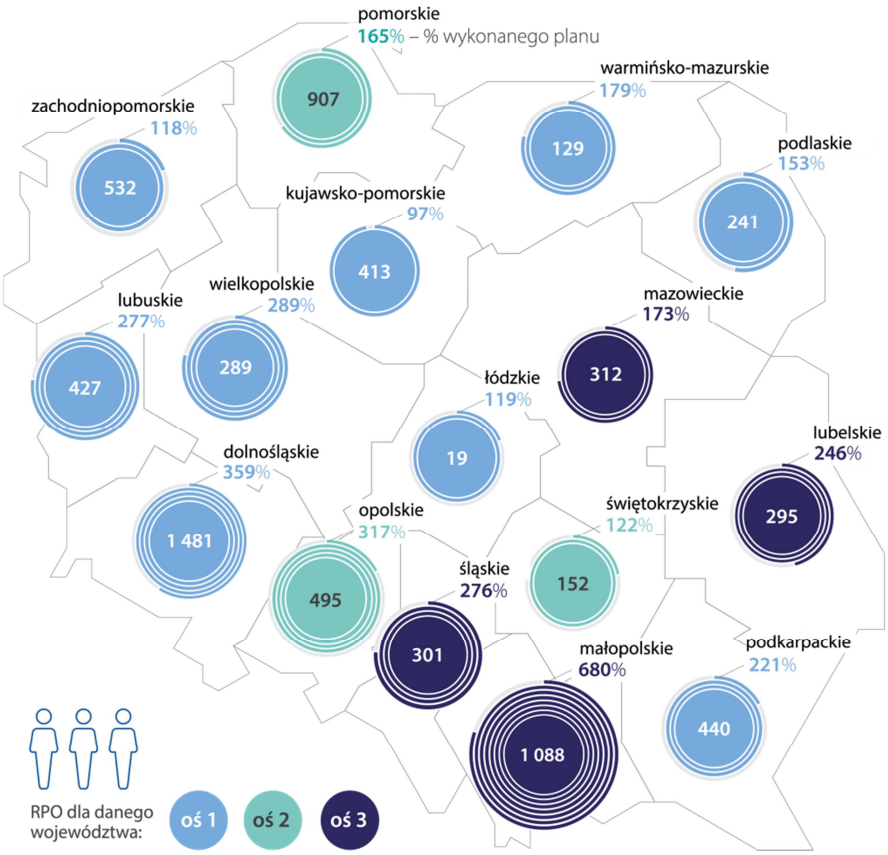

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie informacji kwartalnych za IV kw. 2018 r.

Spośród osi PO objętych analizą przez NIK , największą liczbę przedsiębiorstw, tj. 1481 w ramach osi 1 RPO Woj. Dolnośląskiego, a najmniejszą, tj. 19 przedsiębiorstw objęto wsparciem w osi 1 RPO Woj. Łódzkiego. Realizacja planu dotyczącego liczby przedsiębiorstw objętych wsparciem była skuteczna i wynosiła od 97% w przypadku osi 1 Woj. Kujawsko-Pomorskiego do 680% dla osi 3 Woj. Małopolskiego. [str. 31]

Na infografice nr 3 przedstawiono kwoty wydatków rozliczonych przez beneficjentów realizujących projekty w wybranych osiach priorytetowych 16 RPO i realizację planu wydatków w tym zakresie na koniec 2018 r. w %.

Infografika nr 3.

Kwota wydatków rozliczonych przez beneficjentów w wybranej osi priorytetowej regionalnego programu operacyjnego oraz osiągnięty poziom realizacji planu tego wskaźnika na koniec 2018 r. [odpowiednio w mln zł i w %]

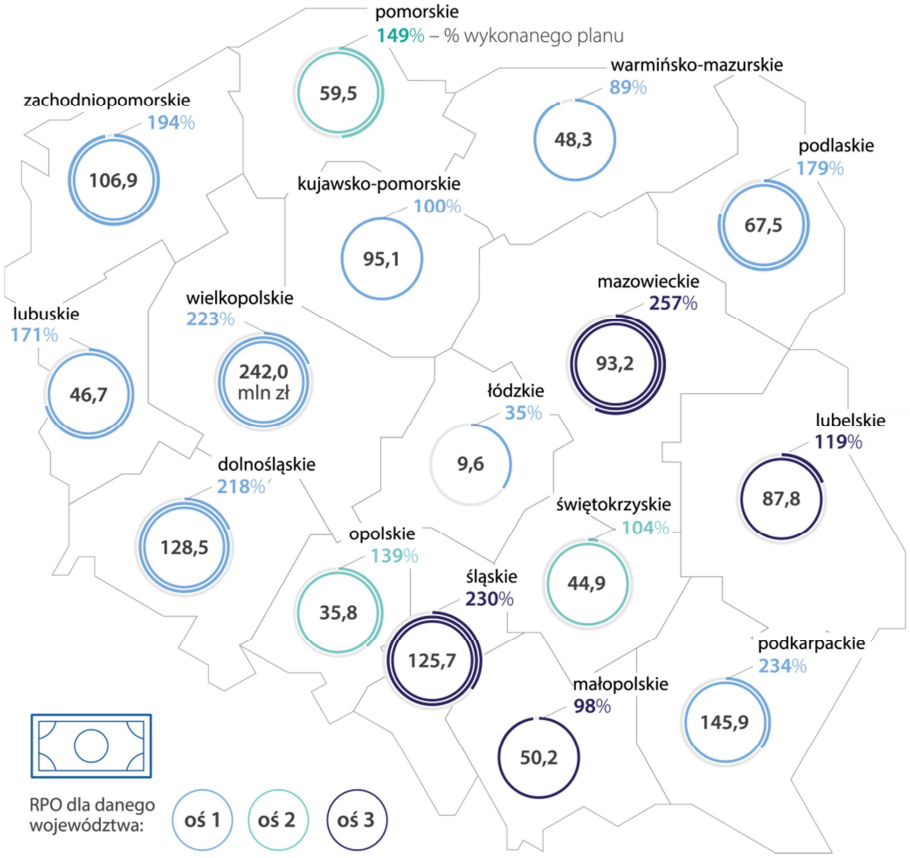

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie informacji kwartalnych za IV kw. 2018 r.

W ramach osi 1 najwyższą kwotę wydatków rozliczono w RPO Woj. Wielkopolskiego, tj. 242 mln zł, a najniższą w RPO Woj. Łódzkiego, tj. 9,6 mln zł. Z kolei w ramach osi 2 najwyższą kwotę wydatków rozliczono w RPO Woj. Pomorskiego, tj. 59,5 mln zł, a najniższą w RPO Woj. Opolskiego, tj. 35,8 mln zł. W ramach osi 3 najwyższą kwotę wydatków rozliczono w RPO Woj. Śląskiego, tj. 125,7 mln zł, a najniższą w RPO Woj. Małopolskiego, tj. 50,2 mln zł. [str. 31]

W przypadku RPO Woj. Łódzkiego na niski stopień realizacji wskaźnika finansowego, tj. 35%, miało wpływ niewielkie zainteresowanie przedsiębiorstw realizacją projektów dotyczących infrastruktury B+R oraz dotyczących przeprowadzenia prac B+R, niewystarczająco wysoki potencjał przedsiębiorstw do prowadzenia prac B+R, niska jakość merytoryczna projektów, zmiany dokonywane przez beneficjentów w harmonogramach płatności w zakresie wydłużenie terminu realizacji, rezygnacje beneficjentów z podpisania umowy o dofinansowanie. IZ RPO podjęła m.in. następujące działania zaradcze: usprawnienia naboru, zmiana kryteriów wyboru projektów, zmiany w zakresie przebiegu oceny, zmiana limitów wartości kosztów kwalifikowalnych, uproszczone metody rozliczania wydatków, zmiany w katalogu wydatków kwalifikowalnych, ankiety kierowane do wnioskodawców po zakończonym procesie naboru w celu dalszego ulepszania oferty kierowanej do potencjalnych beneficjentów, szkolenia eksperckie w zakresie analizy finansowej, będące odpowiedzią na potrzeby wnioskodawców sygnalizowane w ankietach, aktywizacja beneficjentów do regularnego i terminowego składania wniosków o płatność, prowadzenie działań szkoleniowo-informacyjnych w stosunku do beneficjentów celem

ograniczenia błędów w składanych wnioskach o płatność, wprowadzenie wewnętrznych procedur mających usprawnić proces weryfikacji wniosków o płatność, bieżące monitorowanie postępów wdrażania projektów w celu ich realizacji zgodnie z pierwotnymi założeniami, intensyfikację działań informacyjno-promocyjnych. [str. 31]

5. Uzyskane dotychczas w ramach PO IR oraz 16 RPO efekty dotyczyły wprowadzenia przez przedsiębiorców na rynek nowych lub ulepszonych produktów lub usług, przykładowo w zakresie rolnictwa, ochrony środowiska, budownictwa, poligrafii, technologii informatycznych i motoryzacji, medycyny. [str. 31]

Na infografikach nr 4 i 5 pokazano rodzaje wdrożonych przez przedsiębiorców innowacji, rozumianych jako wprowadzenie nowych lub ulepszonych produktów lub usług na rynek, w wyniku realizacji, objętych kontrolą NIK, projektów współfinansowanych ze środków UE w ramach PO IR oraz 16 RPO.

Infografika nr 4

Efekty projektów objętych szczegółową kontrolą NIK w osi priorytetowej 3 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, według stanu na koniec 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Infografika nr 5.

Efekty projektów objętych szczegółową kontrolą NIK w osiach priorytetowych regionalnych programów operacyjnych, według stanu na koniec 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Stan realizacji celów pośrednich określonych wskaźnikami rzeczowymi w programach operacyjnych na koniec września 2018 r. i na koniec grudnia 2018 r.

6. Cele pośrednie programów operacyjnych zostały określone w ramach wykonania dla poszczególnych osi priorytetowych na koniec 2018 r. (mierzone za pomocą wskaźników rzeczowych, wskaźników finansowych). Zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego Komisji (EU) nr 215/2014 cele pośrednie priorytetu uważa się za osiągnięte, jeżeli wszystkie wskaźniki zawarte w odpowiednich ramach wykonania osiągnęły co najmniej 85% wartości celu pośredniego do końca 2018 r. W drodze odstępstwa, w przypadku gdy ramy wykonania obejmują trzy lub więcej wskaźników, cele pośrednie lub końcowe priorytetu uważa się za osiągnięte, jeżeli wszystkie wskaźniki z wyjątkiem jednego osiągnęły co najmniej 85% wartości odpowiedniego celu pośredniego do końca 2018 r. Wskaźnik, który nie osiągnął 85% wartości odpowiedniego celu pośredniego, musi osiągnąć co najmniej 75% wartości odpowiedniego celu pośredniego.

Jako skuteczną realizację celu pośredniego na koniec 2018 r. dla wskaźnika finansowego i rzeczowego NIK przyjęła w swojej analizie dla wszystkich krajowych i regionalnych programów operacyjnych osiągnięcie na koniec 2018 r. celu pośredniego na poziomie co najmniej 85%.

7. Na wykresie nr 1 przedstawiono (w %) jaka część wskaźników rzeczowych na koniec III i IV kwartału 2018 r. w krajowych programach operacyjnych osiągnęła minimum 85% celu pośredniego określonego na koniec 2018 r.

Wykres nr 1.

Osiągnięty poziom wskaźników rzeczowych ram wykonania w krajowych programach operacyjnych na koniec III i IV kw. 2018 r. (w %)

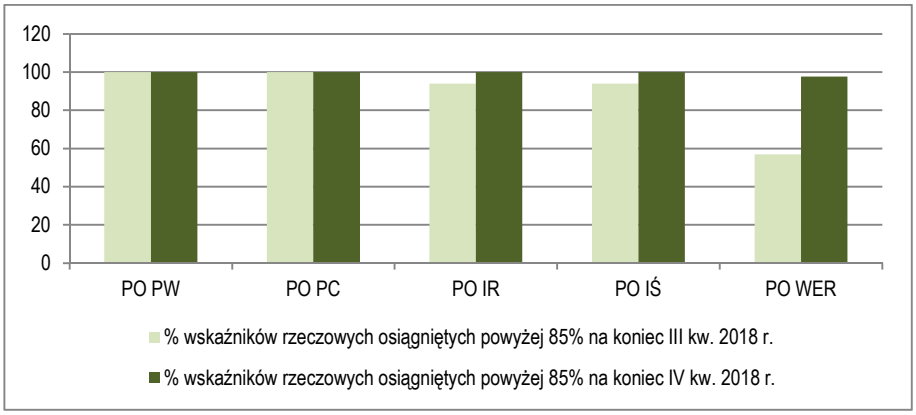

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli i informacji kwartalnych za III i IV kw. 2018 r. MIiR

Według stanu na III kwartał 2018 r. tylko w PO PC i PO PW 100% wskaźników rzeczowych osiągnęło poziom powyżej 85% celu pośredniego na koniec 2018 r. W pozostałych krajowych programach operacyjnych poziom powyżej 85% celu pośredniego osiągnęło od 57% do 94% wskaźników rzeczowych. W IV kwartale 2018 r. w PO PW, PO PC, PO IR, PO IŚ wszystkie wskaźniki rzeczowe ram wykonania przekroczyły pułap 85% celu pośredniego na koniec 2018 r. W przypadku PO WER 98% wskaźników rzeczowych osiągnęło poziom powyżej 85% wartości celu pośredniego. Z wyjaśnień IZ krajowymi programami operacyjnymi wynikało, że wg stanu na dzień 30 listopada 2018 r., zagrożenie niewykonania celu pośredniego istniało dla wskaźników rzeczowych w trzech wskaźnikach w II osi priorytetowej PO WER (wskaźniki: liczba pracowników systemów wspomagania pracy szkoły oraz trenerów objętych wsparciem w zakresie określonym w programie; liczba klasyfikacji cząstkowych spoza systemu oświaty i szkolnictwa wyższego wpisanych do ZRK; liczba mikro, małych i średnich przedsiębiorstw objętych wsparciem przez partnerów społecznych w zakresie opracowania analizy potrzeb rozwojowych). [str. 26]

Na wykresie nr 2 przedstawiono (w %) jaka część wskaźników rzeczowych na koniec III i IV kwartału 2018 r. w regionalnych programach operacyjnych osiągnęła minimum 85% celu pośredniego na koniec 2018 r.

Wykres nr 2.

Osiągnięty poziom wskaźników rzeczowych w regionalnych programach operacyjnych na koniec III i IV kw. 2018 r. (w %)

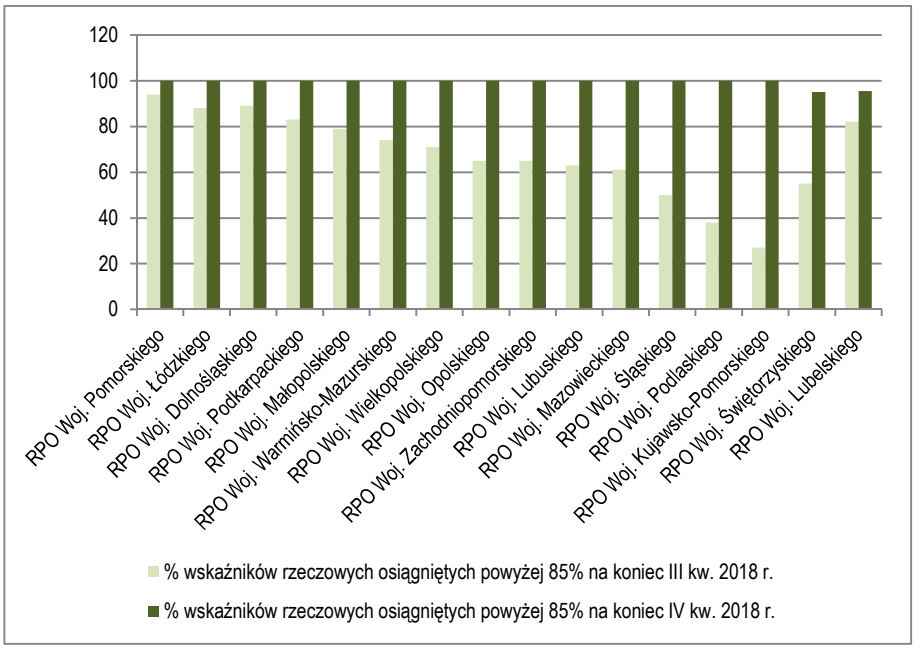

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli i informacji kwartalnych za III i IV kw. 2018 r. MIiR

Według stanu na III kwartał 2018 r. w przypadku RPO od 27% do 94% wskaźników rzeczowych osiągnęło pułap 85% celu pośredniego na koniec 2018 r. [str. 26]

Na koniec IV kwartału 2018 r. w 14 RPO osiągnięty został poziom powyżej 85% wartości celu pośredniego. W przypadku RPO Woj. Lubelskiego i RPO Woj. Świętokrzyskiego 95% wskaźników rzeczowych ram wykonania zostało osiągniętych na poziomie co najmniej 85% [str. 29].

Stan realizacji celów pośrednich programów operacyjnych w zakresie wskaźników finansowych na koniec września 2018 r. i na koniec grudnia 2018 r.

8. IZ krajowymi programami operacyjnymi realizowały wsparcie w 35 osiach priorytetowych. Łącznie w pięciu programach krajowych (bez PO Pomoc Techniczna) realizowano 35 wskaźników finansowych wybranych do ram wykonania. IZ regionalnymi programami operacyjnymi realizowały wsparcie w 166 osiach priorytetowych (bez pomocy technicznej, która nie jest objęta ramami wykonania). Łącznie w 16 programach regionalnych realizowano 166 wskaźników finansowych wybranych do ram wykonania. [str. 26]

Na wykresie 3 przedstawiono (w %) jaka część wskaźników finansowych na koniec III kwartału i IV kwartału 2018 r. osiągnęła minimum 85% celu pośredniego na koniec 2018 r. w krajowych programach operacyjnych.

Wykres nr 3.

Osiągnięty poziom wskaźników finansowych ram wykonania w krajowych programach operacyjnych na koniec III i IV kw. 2018 r. (w %)

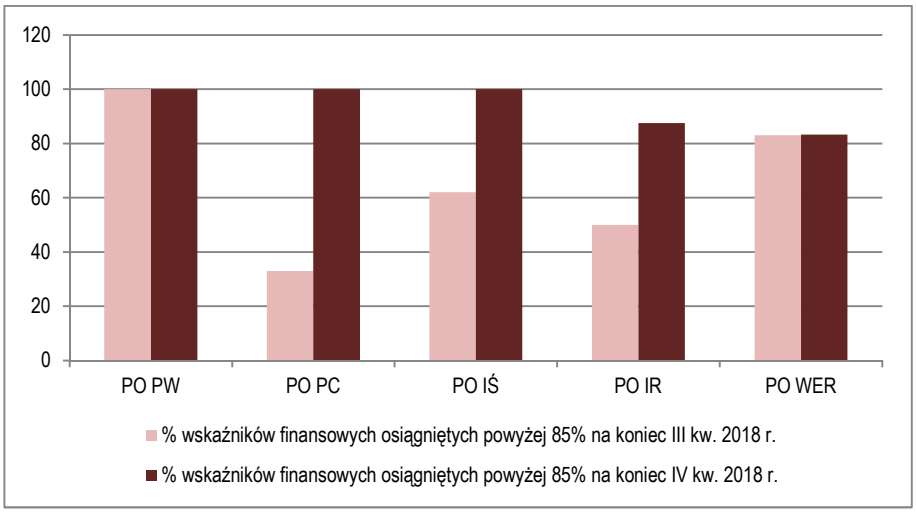

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli i informacji kwartalnych za III i IV kw. 2018 r. MIiR

Należy podkreślić, że tylko w PO PW wskaźniki finansowe przekroczyły pułap 85% już na koniec III kwartału 2018 r. Najsłabsze wyniki w IV kwartale 2018 r. w osiąganiu celów pośrednich ram wykonania w przypadku krajowych programów operacyjnych dotyczyły PO WER, w którym poziom powyżej 85% wartości celu pośredniego osiągnęło 83% wskaźników finansowych. W przypadku PO IR poziom powyżej 85% wartości celu pośredniego osiągnęło 88% wskaźników finansowych. Z wyjaśnień IZ krajowymi programami operacyjnymi wynikało, że wg stanu na dzień 30 listopada 2018 r., zagrożenie niewykonania celu pośredniego istniało dla wskaźników finansowych (całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych) w IV osi priorytetowej PO IR. [str. 26]

Na wykresie 4 przedstawiono (w %) jaka część wskaźników finansowych na koniec III kwartału i IV kwartału 2018 r. osiągnęła minimum 85% celu pośredniego na koniec 2018 r. w regionalnych programach operacyjnych.

Wykres nr 4.

Osiągnięty poziom wskaźników finansowych ram wykonania w regionalnych programach operacyjnych na koniec III i IV kwartału 2018 r. (w %)

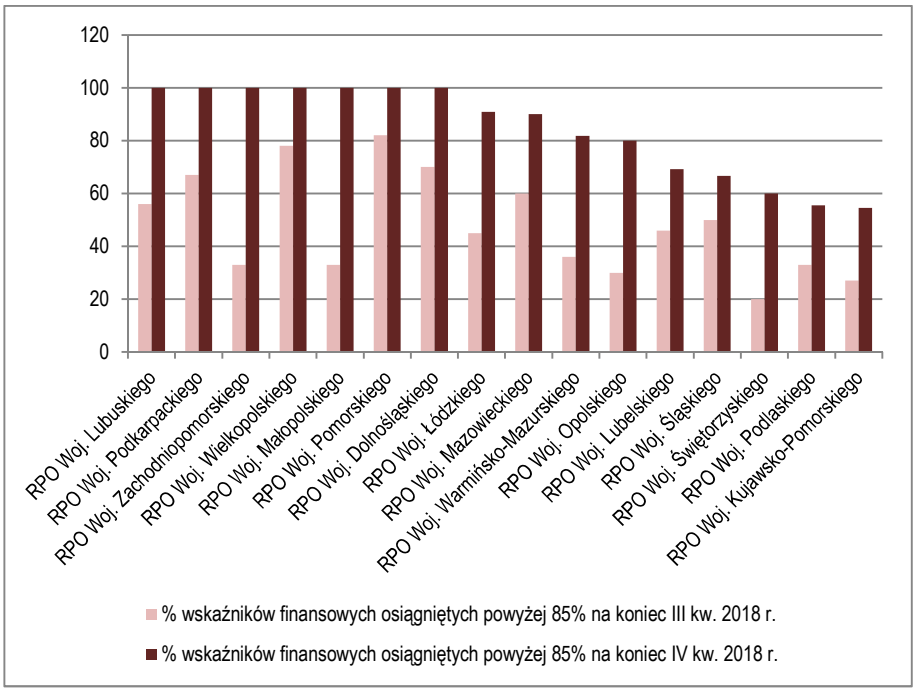

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli i informacji kwartalnych za III i IV kw. 2018 r. MIiR

We wszystkich RPO na koniec III kwartału 2018 r. odnotowano od 20% do 82% wskaźników finansowych, które osiągnęły minimalny pułap 85% realizacji celów pośrednich na koniec 2018 r. Najsłabsze wyniki w osiąganiu na koniec IV kwartału 2018 r. celów pośrednich ram wykonania w regionalnych programach operacyjnych uzyskano w RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego, gdzie 55% wskaźników finansowych osiągnęło poziom powyżej 85% wartości celu pośredniego. Nie wszystkie wskaźniki finansowe celów pośrednich zostały osiągnięte na poziomie 85% również w przypadku RPO Woj. Podlaskiego, RPO Woj. Świętokrzyskiego, RPO Woj. Śląskiego, RPO Woj. Lubelskiego, RPO Woj. Opolskiego, RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego, RPO Woj. Mazowieckiego, RPO Woj. Łódzkiego. [str. 29]

Przypadki zagrożeń dla realizacji planowanych w RPO wskaźników

9. Według informacji uzyskanych w trakcie kontroli od IZ RPO zagrożenie nieosiągnięcia wartości wskaźników ram wykonania, według stanu na 30 listopada 2018 r., występowało:

- w jednej osi priorytetowej w sześciu RPO, tj.: Województwa Mazowieckiego (VI oś, wskaźnik - liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach), Województwa Lubuskiego (V oś, wskaźnik - liczba podpisanych umów o dofinansowanie dot. projektów z zakresu przebudowy lub modernizacji linii kolejowych), Województwa Wielkopolskiego (VIII oś, wskaźnik - liczba szkół i placówek oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt informacyjno – komunikacyjny do prowadzenia zajęć edukacyjnych), Województwa Warmińsko-Mazurskiego (V oś, wskaźnik finansowy), Województwa Świętokrzyskiego (V oś, wskaźnik - całkowita długość nowych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg) oraz Województwa Łódzkiego (I oś, wskaźnik finansowy),
- w dwóch osiach priorytetowych w trzech RPO, tj.: Województwa Śląskiego (I i X oś – wskaźniki finansowe), Województwa Podlaskiego (oś VII, wskaźnik finansowy i wskaźnik - liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie oraz oś IX, wskaźnik finansowy) oraz Województwa Kujawsko-Pomorskiego (oś II, wskaźnik

finansowy oraz wskaźnik - liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3 oraz oś XI, wskaźnik finansowy).

Działania IZ programów operacyjnych na rzecz osiągania celów pośrednich określonych w ramach wykonania

10. IZ RPO, w celu osiągnięcia wymaganego poziomu wskaźników ram wykonania programów operacyjnych podejmowały działania zaradcze m.in.:

- stały monitoring osiąganych wartości wskaźników, stałe monitorowanie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i kontrole udzielania zamówienia publicznego,
- współpraca z beneficjentami w celu poprawnego rozliczania wniosków o płatność,
- nadzór na sprawną realizacją działań w projekcie i jego rozliczeniem,
- rozliczenie wskaźnika na podstawie rzeczowo zrealizowanych działań w ramach realizowanych projektów, bez finansowego zamknięcia projektu.

Dyrektor Departamentu Strategii Rozwoju MIiR poinformował, że w grudniu 2018 r. KE przekazała do MIiR korzystną interpretację dotyczącą wykazywania wartości wskaźników wybranych do ram wykonania programów operacyjnych. Zgodnie z interpretacją KE instytucja zarządzająca programem może wykazywać realizację wskaźnika na podstawie wydatków zawartych we wnioskach o płatność przekazanych do KE przed zatwierdzeniem sprawozdania rocznego z realizacji programu. Wydatki te muszą jednak być poniesione przez beneficjenta i opłacone do końca 2018 r. Dzięki tej korzystnej interpretacji, instytucje zarządzające, które mają problem z realizacją wskaźników, mogą w większym stopniu realizować cele wyznaczone na 2018 r. do końca czerwca 2019 r.

Ramy wykonania określone w PO stanowią mechanizm mobilizujący instytucje zaangażowane we wdrażanie programów operacyjnych do osiągania celów określonych w programach. Wymaga to od tych instytucji prowadzenia stałego i rzetelnego monitoringu realizacji wskaźników wybranych do ram wykonania w krajowych i regionalnych programach operacyjnych. Wyniki kontroli i analizy dokonane przez NIK pozwalają na stwierdzenie, że system zarządzania i monitorowania celów finansowo-rzeczowych w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020 wpływał na wybór projektów przyczyniających się do realizacji wskaźników finansowych i rzeczowych oraz pozwalał na wczesne identyfikowanie potencjalnych opóźnień i zagrożeń, a także na dokonywanie analiz przyczyn ich wystąpienia i na podjęcie skutecznych działań naprawczych przez instytucje zarządzające. [str. 25]

Działania IZ PO IR na rzecz osiągania celów pośrednich wyznaczonych na koniec 2018 r.

11. W szczególności, objęte kontrolą NIK projekty beneficjentów, w ramach III osi priorytetowej PO IR zostały prawidłowo wyłonione według kryteriów wyboru określonych w naborze, a przewidziane w nich działania zgodne były z celami PO IR i z celami poddziałania 3.2.1 i poddziałania 3.2.2. IZ PO IR. Zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 2.1.3 *Wytycznych w zakresie monitorowania*, a także IZ monitorowała postępy w realizacji wskaźników i postępu rzeczowego w POIR. Podejmowane były działania w celu minimalizowania ryzyka nieosiągnięcia wartości celów pośrednich polegające na zwiększeniu częstotliwości monitorowania ram wykonania do cyklu miesięcznego, wykonywaniu dodatkowych analiz uwzględniających ryzyko rozwiązywania umów o dofinansowanie lub ich zastępowanie nowymi umowami oraz zmiany (wydłużenia) terminów zakończenia projektów poza 31 grudnia 2018 r., ograniczenie rozwiązywania już zawartych umów o dofinansowanie w działaniach objętych ramami wykonania. IZ PO IR rzetelnie i na bieżąco monitorowała stopień osiągnięcia celów pośrednich w osiach priorytetowych. [str. 33]

IZ PO IR prawidłowo weryfikowała efekty projektów w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości

Beneficjent był zobowiązany zapisami umowy do osiągnięcia i zachowania w okresie trwałości wskaźników produktu i rezultatu, określonych we wniosku o dofinansowanie. Podczas analizy wniosków o płatność końcową, złożonych przez beneficjentów, IZ prawidłowo weryfikowała poziom osiągnięcia wskaźników. Kwestie te były przedmiotem przeprowadzanych przez IZ PO IR kontroli na miejscu w trakcie realizacji lub po zakończeniu realizacji projektu. Zakres kontroli trwałości obejmował m. in. utrzymanie stanu prawnego,

utrzymanie wskaźników produktu i osiągnięcie wskaźników rezultatu, osiągnięcie celów opisanych we wniosku o dofinansowanie, realizację obowiązku związanego z promocją oraz realizację obowiązków wynikających z zasady równych szans w zależności czy beneficjent wykazał we wniosku o dofinansowanie wpływ pozytywny lub neutralny projektu. [str. 35]

Trwałość uzyskiwanych efektów weryfikowana była przez IZ PO IR po zakończeniu realizacji projektu. IZ PO IR monitorowała efekty osiągane przez beneficjentów w okresie trwałości na podstawie przekazywanych przez beneficjentów informacji pn. Wskaźniki realizacji Projektu. Przedstawiali oni stan realizacji wskaźników na koniec danego roku w terminie 15 dni od zakończenia poprzedniego roku kalendarzowego. Beneficjenci informowani byli przez IZ PO IR o konieczności składania konkretnych zestawień po zakończeniu realizacji projektu i akceptacji wniosku o płatność. NIK zwraca uwagę, że wezwania te były wysyłane w różnych, czasem odległych terminach od dnia akceptacji wniosku o płatność końcową i wypłaty środków. W związku z tym informacje te składane były z opóźnieniem w stosunku do okresu, którego dotyczyły. [str. 35]

Ewaluacja dokonywana dla IZ PO IR skutecznie wspomagała realizację celów ram wykonania

12. IZ PO IR przeprowadziła badania ewaluacyjne dotyczące PO IR[4], w szczególności kryteriów wyboru projektów i ich wpływu na realizację założeń ram wykonania. Ocena kryteriów wyboru projektów wydana przez ewaluatora była pozytywna. IZ PO IR podjęła wymagane działania dotyczące przyjmowania, wdrażania i monitorowania wdrażania rekomendacji z badań ewaluacyjnych w celu poprawy skuteczności osiągania celów PO IR. Przeprowadzone zostały konsultacje z adresatami rekomendacji, zgodnie z pkt 1 i 2 sekcji 3.4.3 *Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*[5], a rekomendacje zostały wpisane do bazy *System Wdrażania Rekomendacji*. IZ PO IR prawidłowo monitorowała wdrażanie rekomendacji z ewaluacji. W opinii NIK, baza *System Wdrażania Rekomendacji* powinna być na bieżąco uaktualniania w zakresie stanu wdrażania rekomendacji, a nie raz w roku w trakcie corocznego monitoringu rekomendacji. [str. 34]

Projekty realizowane przez kontrolowanych przez NIK beneficjentów przyczyniały się do osiągnięcia celu pośredniego na 2018 r.

13. Realizacja projektów objętych kontrolą NIK skutecznie przyczyniała się do osiągnięcia celu pośredniego na 2018 r. dla wskaźnika rzeczowego i finansowego, określonego dla odpowiedniej osi priorytetowej programu operacyjnego, z wyjątkiem niektórych wskaźników w przypadku trzech projektów. [str. 36]

Beneficjenci realizowali projekty zgodnie z wymaganiami określonymi w umowie o dofinansowanie oraz wniosku o dofinansowanie w zakresie:

- wydatkowania środków z zachowaniem, wskazanej w umowie oraz w wytycznych, zasady konkurencyjności oraz rozliczania otrzymanych środków publicznych zgodnie z obowiązującymi zasadami [str. 38],
- prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych [str. 39],
- uzyskania zaplanowanych efektów z realizacji projektu, zwymiarowanych przez wskaźniki produktu i rezultatu dla projektu, z kilkoma wyjątkami. [str. 37]

Beneficjenci zapewnili projektowanie produktów lub usług tak, aby w możliwie największym stopniu były one użyteczne dla wszystkich, mając na uwadze to, że osoby z niepełnosprawnościami wymagają przygotowania otoczenia zabudowanego, produktów, usług do potrzeb wynikających z różnych rodzajów niepełnosprawności. Działania w projektach dotyczące zapewnienia

[4] Ewaluacja systemu wyboru projektów PO IR – etap I i etap II.

[5] https://www.miir.gov.pl/strony/zadania/fundusze-europejskie/wytyczne/wytyczne-na-lata-2014-2020/#/domyslne=1

dostępności dla osób z niepełnosprawnościami wpisują się w realizację rządowego programu „Dostępność Plus”[6]. [str. 38]

Spośród 35 projektów, objętych kontrolą NIK, beneficjenci nie wywiązali się z obowiązku:

- osiągnięcia wskaźnika rezultatu dotyczącego uzyskania przychodów ze sprzedaży nowego produktu/usługi na poziomie i w terminie określonym we wniosku o dofinansowanie w trzech projektach [str. 37],
- dokonywania zakupów z zachowaniem zasady uczciwej konkurencji i równego traktowanie oferentów w czterech projektach [str. 38],
- informowania o dofinansowaniu przedsięwzięć ze środków UE w przypadku dwóch projektów. [str. 39]

Zachowanie trwałości – jeden z 35 beneficjentów miał problemy z prawidłowym zachowaniem trwałości efektów ze zrealizowanego projektu

14. Beneficjenci w 34 spośród 35 projektów prawidłowo realizowali określone w umowie oraz w załącznikach obowiązki w zakresie utrzymania trwałości projektu. Składniki majątku zakupione w ramach projektów były wykorzystywane do realizacji celów projektów i zgodnie z pkt. IV wniosku o dofinansowanie znajdowały się w miejscu realizacji projektów. Jeden beneficjent nie wykorzystywał zakupionych w ramach projektu maszyn do produkcji nowego produktu lecz do produkcji typowych produktów, co było niezgodne z umową oraz z wnioskiem o dofinansowanie. [str. 40]

[6] Informacje o programie dostępne na stronie internetowej MIiR https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-europejskie-bez-barier/dostepnosc-plus/

15. Procent środków zakontraktowanych w ramach Polityki Spójności na koniec 2018 r. był w naszym kraju zbliżony do średniej unijnej i wynosił 72% środków zaplanowanych. Najwyższe wartości osiągnęło w zakresie kontraktacji pięć państw członkowskich: Węgry (104%), Malta (84%), Portugalia (82%), Belgia (80%) i Cypr (80%). Najniższe wartości osiągnęły w zakresie kontraktacji: Austria (57%), Luksemburg (56%) i Hiszpania (49%).

Na infografice nr 6 przedstawiono dla wszystkich 28 państw Unii Europejskiej stan zakontraktowania Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w poszczególnych państwach członkowskich, tj. środki ujęte w umowach o dofinansowanie projektów zawartych z beneficjentami w stosunku do dostępnej alokacji na lata 2014-2020.

Infografika nr 6.

Środki z funduszy UE przyznane beneficjentom w umowach o dofinansowanie projektów współfinansowanych z europejskich funduszy w ramach Polityki Spójności UE na lata 2014-2020 w odniesieniu do dostępnej alokacji na lata 2014-2020 (w %), według stanu na koniec grudnia 2018 r.

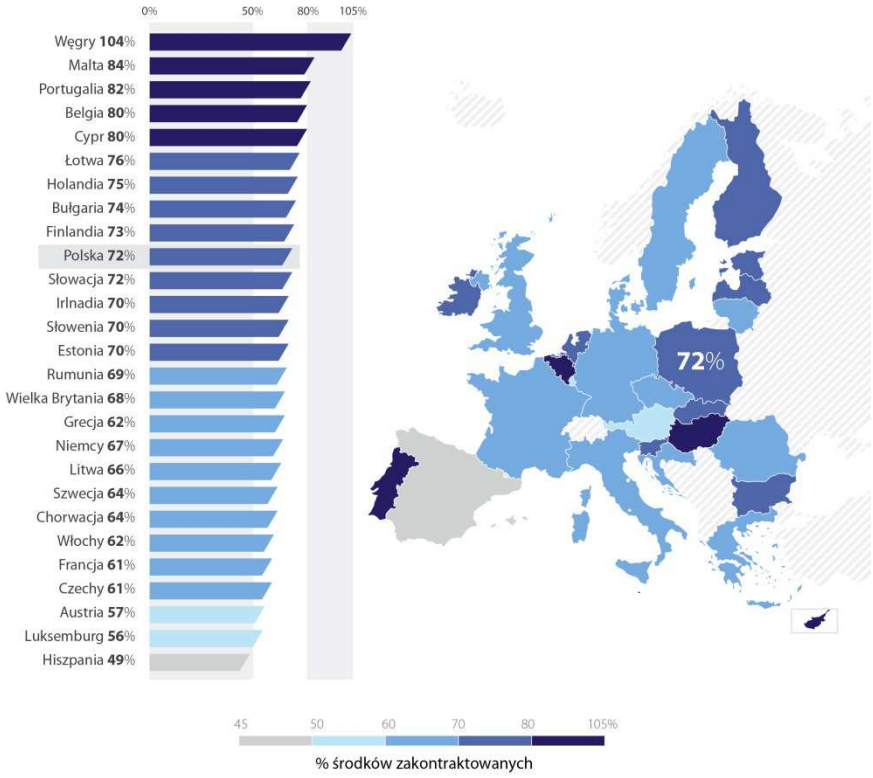

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie "EU overview of implementation by Member State – total cost of selection and spending as % of planned" wg stanu z 31 grudnia 2018 r.: https://cohesiondata.ec.europa.eu/overview# (dostęp: 15 marca 2019 r.)

16. Procent środków wydatkowanych w ramach Polityki Spójności na koniec 2018 r. był w naszym kraju zbliżony do średniej unijnej i wynosił 26% środków alokacji na lata 2014-2020. Najwyższe wartości osiągnęły w zakresie wydatkowania cztery państwa członkowskie: Finlandia (55%), Irlandia (46%), Luksemburg (45%) i Austria (44%). Najniższą wartość osiągnęła w zakresie wydatkowania Chorwacja (17%).

Na infografice nr 7 przedstawiono dla wszystkich 28 państw Unii Europejskiej wydatkowanie w poszczególnych państwach członkowskich europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, tj. środki wydatkowane jako % przyznanej alokacji na lata 2014-2020.

Infografika nr 7.

Środki wydatkowane w ramach projektów współfinansowanych z europejskich funduszy w ramach Polityki Spójności UE na lata 2014-2020, jako % przyznanej alokacji na lata 2014-2020, według stanu na koniec grudnia 2018 r.

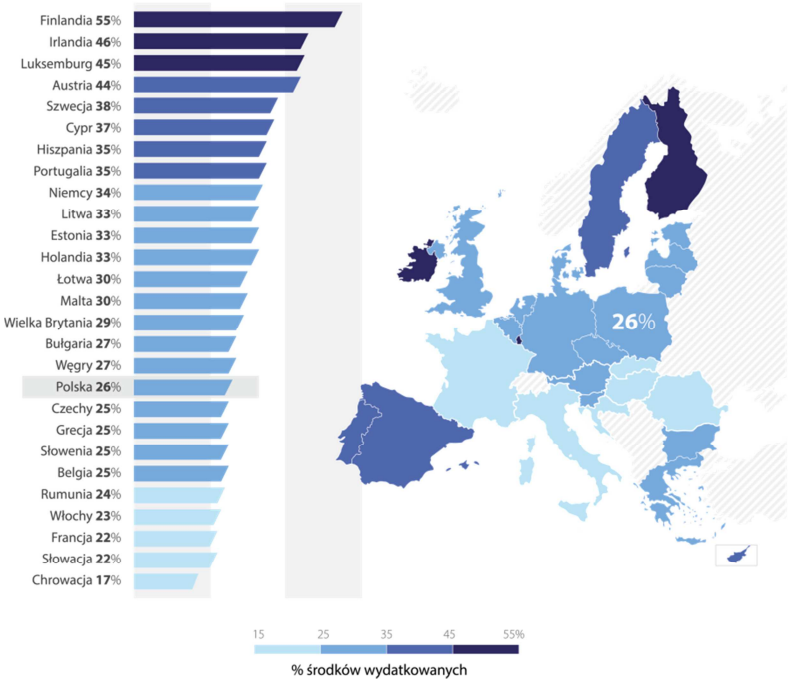

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie "EU overview of implementation by Member State – total cost of selection and spending as % of planned" wg stanu z 31grudnia 2018 r.: https://cohesiondata.ec.europa.eu/overview# (dostęp: 15 marca 2019 r.)

4. WNIOSKI

Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa, Instytucje Zarządzające krajowymi i regionalnymi Programami Operacyjnymi

- Dalsze intensyfikowanie działań w celu zminimalizowania ryzyka nieosiągnięcia celów końcowych na 2023 r., określonych w ramach wykonania, w zagrożonych osiach priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych.

Przedsiębiorcy realizujący projekty współfinansowane z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych

- Zapewnienie osiągnięcia wskaźnika rezultatu, dotyczącego osiągania planowanego poziomu przychodów ze sprzedaży nowych lub ulepszonych produktów lub usług w celu pozyskania nowych klientów.

5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

5.1. EFEKTY WSPARCIA W RAMACH KRAJOWYCH I REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH

Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa oraz Instytucje Zarządzające zapewniły osiągnięcie celów pośrednich programów operacyjnych na koniec 2018 r., z pewnymi wyjątkami

Realizacja objętych kontrolą programów operacyjnych na ogół przyczyniła się do osiągnięcia wymaganego poziomu celów pośrednich na koniec 2018 r. określonych w ramach wykonania, z pewnymi wyjątkami. Na koniec grudnia 2018 r. w 18 z 21 programów operacyjnych osiągnięto wszystkie wskaźniki rzeczowe na poziomie minimum 85% wartości celu pośredniego , a w przypadku PO WER oraz RPO Woj. Świętokrzyskiego i Woj. Lubelskiego nie osiągnięto tego poziomu. W przypadku 10 programów osiągnięto wszystkie wskaźniki finansowe na poziomie minimum 85% wartości celu pośredniego, a w przypadku 11 programów nie uzyskano tego poziomu dla jednego lub więcej wskaźników. Przyjęty system zarządzania i monitorowania celów finansowo-rzeczowych w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020 zapewniał wybór projektów przyczyniających się do realizacji wskaźników finansowych i rzeczowych oraz pozwalał na wczesne identyfikowanie potencjalnych opóźnień i zagrożeń. Instytucje Zarządzające RPO w celu osiągnięcia wymaganego poziomu wskaźników podejmowały działania zaradcze.

Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa rzetelnie identyfikowała zagrożenia w realizacji celów pośrednich ram wykonania UP

IK UP na bieżąco identyfikowała i sygnalizowała problemy związane z nieosiągnięciem wartości wskaźników wybranych do ram wykonania przez poszczególne instytucje zarządzające programami operacyjnymi. Kwestia realizacji ram wykonania w programach była tematem obrad gremiów związanych z Polityką Spójności w Polsce. Stan realizacji ram wykonania oraz możliwe konsekwencje nieosiągnięcia celów były szczegółowo prezentowane i omawiane przez przedstawicieli IK UP podczas spotkań Międzyresortowego Zespołu ds. Funduszy Unii Europejskiej, Komitetu ds. Umowy Partnerstwa, Rocznego spotkania przeglądowego z KE. Instytucje Zarządzające były świadome ryzyk związanych z brakiem realizacji celów w poszczególnych osiach priorytetowych PO. Zgodnie z *Metodologią podziału rezerwy wykonania w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2014-2020*, zaakceptowaną przez ministra ds. rozwoju regionalnego 20 grudnia 2018 r., dana oś priorytetowa uzyska prawo do skorzystania z rezerwy wykonania dopiero wtedy, gdy przegląd w 2019 r. wykaże, że ta oś osiągnęła wyniki wcześniej zadeklarowane w ramach wykonania (cele pośrednie). Z kolei słabe wyniki będą prowadziły do odebrania osi priorytetowej jej rezerwy i przekazania jej do innej osi priorytetowej w ramach programu operacyjnego lub do wspólnej puli krajowej, dzielonej tylko między te osie, które zrealizowały zakładane cele.

IK UP wywiązywała się z obowiązków sprawozdawczych

W sprawozdaniach z postępów we wdrażaniu Umowy Partnerstwa dla KE, IK UP należycie wykazywała postępy w osiąganiu celów pośrednich. Sprawozdanie z postępów we wdrażaniu Umowy Partnerstwa za 2016 r. oraz sprawozdanie za 2017 rok zostały sporządzone przez IK UP zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia wykonawczego KE nr 207/2015 z dnia 20 stycznia 2015 r.[7] W sprawozdaniach przedstawiono dane z zakresu postępu finansowego oraz rzeczowego (wskaźniki postępu strategicznego oraz ramy wykonania) w programach objętych zapisami UP. Regularny monitoring postępów w realizacji wskaźników ujętych w ramach wykonania prowadzony był zarówno na poziomie IK UP, jak i programów operacyjnych.

W sprawozdaniu z postępów we wdrażaniu Umowy Partnerstwa w 2017 r. wskazane zostały, stosownie do postanowień art. 52 ust. 2 lit. i rozporządzenia ogólnego nr 1303/2013, oceny realizacji przedsięwzięć mających na celu uwzględnienie zasad określonych w art. 7 wspomnianego rozporządzenia, tj.: mających na celu realizację zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym w szczególności zapewnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (rozdział 9 sprawozdania). W Sprawozdaniu (w rozdziale 7, pkt c) zwrócono uwagę odnośnie wdrażania zasady dostępności w związku z wykorzystaniem funduszy unijnych w rządowym programie „Dostępność Plus", który zakłada zapewnienie dostępności przestrzeni publicznej w ramach kompleksowego programu. Głównym celem tego programu jest podniesienie jakości i zapewnienie niezależności życia wszystkich obywateli, w tym w szczególności osób starszych i osób z trwałymi lub czasowymi ograniczeniami mobilności i percepcji[8].

IZ skutecznie zmierzały do zrealizowania celów pośrednich ram wykonania wyznaczonych na koniec 2018 r. a w ramach PO PW osiągnięte zostały cele finansowe i rzeczowe już pod koniec września 2018 r.

Ramy wykonania składają się z celów pośrednich ustanowionych dla 2018 r. dla każdej osi priorytetowej, z wyjątkiem pomocy technicznej. Cele pośrednie ustanowione na 2018 rok zawierają wskaźniki finansowe i wskaźniki produktu, zgodnie z warunkami, określonymi w załączniku II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013.

Według stanu na koniec września 2018 r. wskaźniki postępu rzeczowego i finansowego ram wykonania programów operacyjnych przedstawiono w tabeli nr 1.

Tabela nr 1.

Wskaźniki postępu rzeczowego i finansowego celu pośredniego na koniec 2018 r., osiągnięte w krajowych i regionalnych programach operacyjnych według stanu na koniec września 2018 r.

Program operacyjny	liczba osi ogółem bez PT	liczba wskaźników rzeczowych ogółem	Wskaźniki rzeczowe osiągnięte poniżej 85%		Wskaźniki rzeczowe osiągnięte powyżej 85%		liczba wskaźników finansowych ogółem	Wskaźniki finansowe osiągnięte poniżej 85%		Wskaźniki finansowe osiągnięte powyżej 85%	
			liczba	%	liczba	%		liczba	%	liczba	%
PO PW	3	4	0	0	4	100	3	0	0	3	100
PO PC	3	6	0	0	6	100	6	4	67	2	33

[7] Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/207 z dnia 20 stycznia 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzoru sprawozdania z postępów, formatu dokumentu służącego przekazywaniu informacji na temat dużych projektów, wzorów wspólnego planu działania, sprawozdań z wdrażania w ramach celu "Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia", deklaracji zarządczej, strategii audytu, opinii audytowej i rocznego sprawozdania z kontroli oraz metodyki przeprowadzania analizy kosztów i korzyści, a także zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w odniesieniu do wzoru sprawozdań z wdrażania w ramach celu "Europejska współpraca terytorialna" (Dz. U. L 38 z 13 lutego 2015 r., s 1, ze zm.).

[8] Sprawozdanie z postępów we wdrażaniu Umowy Partnerstwa w 2017 r. opublikowane na stronie internetowej MIiR https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/raporty/raporty-sprawozdania/sprawozdanie-z-postepow-we-wdrazaniu-umowy-partnerstwa-w-2017-r/

PO IR	4	16	1	6	15	94	8	4	50	4	50
PO IŚ	9	16	1	6	15	94	13	5	38	8	62
PO WER	5	42	18	43	24	57	6	1	17	5	83
RPO Woj. Pomorskiego	11	16	1	6	15	94	11	2	18	9	82
RPO Woj. Łódzkiego	11	24	3	12	21	88	11	6	55	5	45
RPO Woj. Dolnośląskiego	10	27	3	11	24	89	10	3	30	7	70
RPO Woj. Podkarpackiego	9	23	4	17	19	83	9	3	33	6	67
RPO Woj. Małopolskiego	12	24	5	21	19	79	12	8	67	4	33
RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego	11	23	6	26	17	74	11	7	64	4	36
RPO Woj. Wielkopolskiego	9	17	5	29	12	71	9	2	22	7	78
RPO Woj. Opolskiego	10	20	7	35	13	65	10	7	70	3	30
RPO Woj. Zachodniopomor-skiego	9	26	9	35	17	65	9	6	67	3	33
RPO Woj. Lubuskiego	9	16	6	37	10	63	9	4	44	5	56
RPO Woj. Mazowieckiego	10	18	7	39	11	61	10	4	40	6	60
RPO Woj. Śląskiego	12	18	9	50	9	50	12	6	50	6	50
RPO Woj. Podlaskiego	9	16	10	62	6	38	9	6	67	3	33
RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego	10	22	16	73	6	27	11	8	73	3	27
RPO Woj. Świętokrzyskiego	10	20	9	45	11	55	10	8	80	2	20
RPO Woj. Lubelskiego	13	22	4	18	18	82	13	7	54	6	46

W tabeli ujęto wskaźniki produktu i KEW, dla których w ramach wykonania programów operacyjnych zaplanowano do realizacji na koniec 2018 r. wartości wyższe od 0.

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

W PO PW i PO PC na koniec września 2018 r. osiągnięto wszystkie wskaźniki rzeczowe ram wykonania powyżej 85% wartości wskaźnika celu pośredniego, określonego w programie. W RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego 16 wskaźników rzeczowych, tj. 73% było osiągniętych poniżej poziomu 85% wartości wskaźnika celu pośredniego określonego w programie. W PO PW na koniec września 2018 r. osiągnięto w wszystkich osiach wskaźnik finansowy ram wykonania powyżej 85% wartości wskaźnika celu pośredniego, określonego w programie. W RPO Woj. Świętokrzyskiego realizacja była najniższa, tj. w ośmiu osiach, spośród 10 osi, wskaźnik finansowy nie osiągnął poziomu 85% wartości wskaźnika celu pośredniego, określonego w programie.

Z informacji uzyskanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK[9], w IZ KPO i IZ RPO odnośnie realizacji wskaźników ram wykonania na dzień 30 listopada 2018 r. wynika, że nie zostały osiągnięte zaplanowane na koniec 2018 r. cele pośrednie ram wykonania w następujących osiach priorytetowych krajowych programów operacyjnych:

- PO WER w ramach osi priorytetowej II poniżej założeń zrealizowano sześć[10] z 30 wskaźników (osiągnięto od 2,5% do 51,3% celu pośredniego)

[9] Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2019 r. poz. 419).

[10] Liczba mikro, małych i średnich przedsiębiorstw objętych wsparciem przez partnerów społecznych w zakresie opracowania analizy potrzeb rozwojowych (26,8% celu pośredniego), Liczba pracowników systemu wspomagania pracy szkoły oraz trenerów objętych wsparciem w zakresie określonym w Programie (51,3%), Liczba opracowanych w Programie e-podręczników i dydaktycznych e-materiałów towarzyszących (31,5%), Liczba kwalifikacji

oraz w ramach III osi priorytetowej trzy[11] z czterech wskaźników osiągnęło wartości poniżej 85% celu pośredniego (od 43,2% do 53,0%),

- PO IR w ramach IV osi priorytetowej dwa wskaźniki postępu finansowego zostały osiągnięte poniżej 85% celu pośredniego (19,6% i 41,9%),
- PO IiŚ w ramach I i VI osi priorytetowej wskaźniki finansowe osiągnęły 71% celu pośredniego[12], w VII osi priorytetowej jeden ze wskaźników postępu finansowego osiągnął 64% celu pośredniego.

Na dzień 30 listopada 2018 r., nie zostały osiągnięte w pełni zaplanowane na koniec 2018 r. cele pośrednie ram wykonania w 14 RPO łącznie dla 49 osi priorytetowych[13] regionalnych programów operacyjnych, tj. w przypadku:

- RPO Województwa Śląskiego wskaźniki finansowe dla osi priorytetowych I, II, V, VIII oraz X zostały osiągnięte poniżej 85% (od 16% do 64,8%) celu pośredniego na 2018 r.,
- RPO Województwa Mazowieckiego w ramach IX osi priorytetowej – wskaźnik postępu finansowego został osiągnięty na poziomie 69,1%, natomiast w ramach osi priorytetowych VI oraz X wskaźniki: liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (VI oś) oraz liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy [osoby] (X oś) zostały osiągnięte na poziomie odpowiednio 0,0% oraz 30,2% celu pośredniego,
- RPO Województwa Lubuskiego w ramach II osi priorytetowej nie został osiągnięty wskaźnik postępu finansowego (77,9%), natomiast w ramach V osi priorytetowej Transport nie osiągnięto wskaźnika KEW – liczba podpisanych umów o dofinansowanie dot. projektów z zakresu przebudowy lub modernizacji linii kolejowych (0,0%),
- RPO Województwa Wielkopolskiego w ramach II osi priorytetowej nie został osiągnięty wskaźnik postępu finansowego (71,2%), natomiast w ramach osi priorytetowej V, VIII, IX nie został osiągnięty jeden wskaźnik produktu (całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg – oś V, liczba szkół i placówek oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych – oś VIII, liczba wspartych podmiotów leczniczych – oś IX), wykonanie wartości ww. wskaźników wyniosło od 90,0% do 66,7% celu pośredniego,
- RPO Województwa Opolskiego w ramach VII i VIII osi priorytetowej nie został osiągnięty na poziomie 85% wskaźnik postępu finansowego (66,0% i 52,5%) natomiast w ramach II osi priorytetowej jeden ze wskaźników produktu - powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych (69,6%),
- RPO Województwa Zachodniopomorskiego w ramach osi II nie został osiągnięty na zakładanym poziomie wskaźnik - liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (46,2%), natomiast w przypadku osi III wskaźnik - liczba urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej w podpisanych umowach (0,0%),
- RPO Województwa Świętokrzyskiego w ramach osi III oraz IX nie został osiągnięty na zakładanym poziomie wskaźnik finansowy (44,5% i 70,7%), w przypadku V osi – wskaźnik produktu - całkowita długość nowych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (27,5%), a w przypadku osi priorytetowej I oraz IV nie został osiągnięty wskaźnik finansowy (39,6%

---

cząstkowych spoza systemu oświaty i szkolnictwa wyższego wpisanych do ZRK (2,5%), Liczba opracowanych i upowszechnionych e-zasobów do kształcenia zawodowego (20,0%), Liczba pracowników wymiaru sprawiedliwości objętych wsparciem w zakresie zarządzania i komunikacji (38,7% celu pośredniego).

11 Liczba osób objętych wsparciem EFS w ramach programów kształcenia o profilu ogólnoakademickim lub praktycznym, dostosowanych do potrzeb gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa (48,0% celu pośredniego na 2018 r.), Liczba osób objętych wsparciem EFS w ramach programów studiów doktoranckich (43,2%), wskaźnik postępu finansowego (52,95% celu pośredniego).

12 Pozostałe wskaźniki osiągnęły wartości powyżej 85% celu pośredniego.

13 Wykazane wartości odnoszą się do wartości wskaźników na dzień 30 listopada 2018 r., chyba że IZ RPO wykazała, że w I połowie grudnia 2018 r. wskaźnik został już osiągnięty.

i 62,7%) oraz wskaźniki produktu: liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R (oś I) i długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej (oś IV), które zostały wykonane odpowiednio na poziomie 66,7% i 65,8% celu pośredniego,

- RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ramach osi priorytetowej I, III, V oraz IX wskaźnik postępu finansowego został osiągnięty na poziomie poniżej 85% celu pośredniego (od 25% do 60%),
- RPO Województwa Podlaskiego w ramach IX osi nie został osiągnięty na zakładanym poziomie wskaźnik postępu finansowego (34,6%), w ramach IV i VII osi wskaźnik finansowy (odpowiednio 71,6% i 66,7%) oraz wskaźnik produktu - całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (7,4%) w ramach osi IV oraz osi VII - liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (71,3%), natomiast w ramach osi VI i VIII - wskaźnik finansowy (44,3% i 50,0%) oraz dwa wskaźnik produktu[14] w osi VI i trzy wskaźniki produktu[15] w osi VIII,
- RPO Województwa Lubelskiego w ramach II, V, XI i XIII osi priorytetowej wskaźnik postępu finansowego został osiągnięty poniżej 85% celu pośredniego (od 12,3% do 63,6%), w ramach XII osi nie osiągnięto na zakładanym poziomie wskaźnika - liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy (56,4%),
- RPO Województwa Łódzkiego w ramach I i VI osi priorytetowej wskaźniki postępu finansowego nie zostały osiągnięte na zakładanym poziomie (wykonanie 27,3% i 67,4%), a w ramach VII osi nie został zrealizowany wskaźnik rzeczowy - liczba wspartych podmiotów leczniczych (0,0%),
- RPO Województwa Małopolskiego w ramach III i V osi priorytetowej wskaźniki postępu finansowego nie zostały osiągnięte na poziomie 85% celu pośredniego (59,5% i 64,3%),
- RPO Województwa Dolnośląskiego w ramach IX osi priorytetowej nie osiągnięto na zakładanym poziomie wskaźnika postępu finansowego (61,6%),
- RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego w ramach IV oraz IX osi nie został osiągnięty na poziomie 85% wskaźnik finansowy, natomiast w ramach osi II, VII oraz XI nie został osiągnięty na poziomie 85% wskaźnik finansowy oraz jeden wskaźnik produktu (oś II - liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3, oś VII - liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach, oś XI - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie), a w przypadku X osi – dwa wskaźniki: liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie oraz liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie. Wartości ww. wskaźników zostały osiągnięte na poziomie od 0,0% do 72,1% celu pośredniego.

Według stanu na koniec grudnia 2018 r. osiągnięte wskaźniki postępu rzeczowego i finansowego ram wykonania krajowych i regionalnych programów operacyjnych przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela nr 2.

Wskaźniki postępu rzeczowego i finansowego osiągnięte w krajowych i regionalnych programach operacyjnych według stanu na koniec grudnia 2018 r.

Program operacyjny	liczba osi ogółem bez PT	liczba wskaźników rzeczowych ogółem	Wskaźniki rzeczowe osiągnięte poniżej 85%	Wskaźniki rzeczowe osiągnięte powyżej 85%	liczba wskaźników finansowych ogółem	Wskaźniki finansowe osiągnięte poniżej 85%	Wskaźniki finansowe osiągnięte powyżej 85%

[14] Liczba wspartych form ochrony przyrody (0,0%) oraz liczba rozbudowanych/ zmodernizowanych zakładów zagospodarowania odpadów (0,0%).

[15] Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi (55,3%), Liczba wspartych podmiotów leczniczych (0,0%), Liczba urzędów, które usprawniły funkcjonowanie dzięki awansowi cyfrowemu (0,0%).

			liczba	%	liczba	%		liczba	%	liczba	%
PO PW	3	4	0	0	4	100	3	0	0	3	100
PO PC	3	6	0	0	6	100	6	0	0	6	100
PO IR	4	16	0	0	16	100	8	1	13	7	88
PO IŚ	9	16	0	0	16	100	13	0	0	13	100
PO WER	5	42	1	2	41	98	6	1	17	5	83
RPO Woj. Pomorskiego	11	16	0	0	16	100	11	0	0	11	100
RPO Woj. Łódzkiego	11	24	0	0	24	100	11	1	9	10	91
RPO Woj. Dolnośląskiego	10	27	0	0	27	100	10	0	0	10	100
RPO Woj. Podkarpackiego	9	23	0	0	23	100	9	0	0	9	100
RPO Woj. Małopolskiego	12	24	0	0	24	100	12	0	0	12	100
RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego	11	23	0	0	23	100	11	2	18	9	82
RPO Woj. Wielkopolskiego	9	17	0	0	17	100	9	0	0	9	100
RPO Woj. Opolskiego	10	20	0	0	20	100	10	2	20	8	80
RPO Woj. Zachodniopomor-skiego	9	26	0	0	26	100	9	0	0	9	100
RPO Woj. Lubuskiego	9	16	0	0	16	100	9	0	0	9	100
RPO Woj. Mazowieckiego	10	18	0	0	18	100	10	1	10	9	90
RPO Woj. Śląskiego	12	18	0	0	18	100	12	4	33	8	67
RPO Woj. Podlaskiego	9	16	0	0	16	100	9	4	44	5	56
RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego	10	22	0	0	22	100	11	5	45	6	55
RPO Woj. Świętokrzyskiego	10	20	1	5	19	95	10	4	40	6	60
RPO Woj. Lubelskiego	13	22	1	5	21	95	13	4	31	9	69

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie informacji kwartalnych za IV kw. 2018 r.

W PO WER oraz w RPO Woj. Świętokrzyskiego i Woj. Lubelskiego na koniec grudnia 2018 r. nie wszystkie wskaźniki rzeczowe ram wykonania osiągnęły poziom 85% wartości wskaźnika celu pośredniego określonego w programie. W pozostałych PO wszystkie wskaźniki osiągnęły zaplanowany poziom realizacji.

W ramach jednej osi w PO IR i PO WER oraz RPO Woj. Łódzkiego i RPO Woj. Mazowieckiego oraz w ramach dwóch osi RPO Woj. Warmińsko – Mazurskiego i RPO Woj. Opolskiego na koniec grudnia 2018 r. nie osiągnięto wskaźnika finansowego ram wykonania na poziomie powyżej 85% wartości wskaźnika celu pośredniego określonego w programie. W ramach czterech osi nie osiągnięto wskaźnika finansowego w RPO Woj. Lubelskiego, Woj. Śląskiego, Woj. Świętokrzyskiego, Woj. Podlaskiego. W przypadku RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego nie osiągnięto poziomu 85% wartości wskaźnika celu pośredniego, określonego w programie w przypadku pięciu osi.

Wpływ zmiany rozporządzenia KE 215/2014 na sposób wyliczania osiągniętych wartości wskaźników

W opinii Dyrektora Departamentu Strategii Rozwoju MIiR niezwykle korzystna okazała się nowelizacja rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, która miała miejsce 25 lutego 2018 r.[16] Dzięki zmianie art. 5 przedmiotowego rozporządzenia, IZ PO mogą wykazywać realizację wskaźników produktu na podstawie wniosków o płatność pośrednią, nie zaś tylko i wyłącznie na poziomie

[16] Zmiana wprowadzona rozporządzeniem wykonawczym KE nr 276/2018 z dnia 23 lutego 2018 r.

wniosków o płatność końcową. Modyfikacja tego artykułu znacznie poprawiła wartości wskaźników sprawozdawanych przez IZ w informacjach kwartalnych. Ponadto, w grudniu 2018 r., KE przekazała MIiR korzystną interpretację dotyczącą wykazywania wartości wskaźników finansowych i rzeczowych wybranych do ram wykonania. Zgodnie z interpretacją Komisji, IZ może wykazywać realizację wskaźnika na podstawie wydatków zawartych we wnioskach o płatność przekazanych do KE przed zatwierdzeniem sprawozdania rocznego z realizacji programu (do czerwca 2019 r.). Wydatki te muszą jednak być poniesione przez beneficjenta i opłacone do końca 2018 r. Dzięki tej korzystnej interpretacji, część IZ, które wcześniej sygnalizowały problem z realizacją wskaźników, może zrealizować cele wyznaczone na koniec 2018 r.

Efekty wsparcia na rzecz wdrażania innowacji w przedsiębiorstwach w wybranych osiach PO IR i 16 RPO

Szczegółową kontrolą NIK objęto wsparcie ze środków UE w ramach Polityki Spójności na rzecz wdrażania innowacji w przedsiębiorstwach, które było udzielane w ramach:

- osi priorytetowej 3 PO IR;
- osi priorytetowej 1 dziewięciu RPO dla województw: podlaskiego, kujawsko-pomorskiego, łódzkiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego, podkarpackiego, zachodniopomorskiego, dolnośląskiego, lubuskiego;
- osi priorytetowej 2 trzech RPO dla województw: pomorskiego, świętokrzyskiego, opolskiego;
- osi priorytetowej 3 czterech RPO dla województw: śląskiego, małopolskiego, lubelskiego, mazowieckiego.

W programach operacyjnych objętych kontrolą NIK na koniec 2018 r. w wybranych osiach priorytetowych został w pełni zrealizowany plan i w wielu przypadkach znacznie przekroczony w zakresie liczby przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem ze środków UE. Wyjątek stanowi realizacja planu na poziomie 97% w ramach osi 1 RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego.

Efekty wdrażania PO IR i 16 RPO w osiach priorytetowych, w ramach których były realizowane przez przedsiębiorców projekty mające na celu wprowadzenie na rynek nowego lub ulepszonego produktu przedstawiono w tabeli nr 3.

Tabela nr 3.

Efekty wdrażania PO IR i 16 regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020, w tym z wyszczególnieniem projektów objętych kontrolą NIK, w wybranych osiach priorytetowych, według stanu na koniec 2018 r.

Program operacyjny/ oś priorytetowa	**Uzyskane w wybranych osiach priorytetowych efekty programów w postaci wskaźników rzeczowych i finansowych w odniesieniu do planu ustanowionego w ramach wykonania na koniec 2018 r.**	**Efekty projektu - nowe lub ulepszone produkty/usługi wprowadzone na rynek przez przedsiębiorców (projekty objęte kontrolą NIK)**
Wsparcie innowacji w przedsiębior-stwach (POIR oś 3)	Uzyskane efekty wdrażania osi 3: – objęto wsparciem 373 przedsiębiorstw (175% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 899 494,5 tys. zł (226% planu)	Produkcja hydrofobowych płytek klinkierowych z białej masy ceramicznej, będących wynikiem prac B+R
		Uruchomienie produkcji chronionej patentem folii antystatycznej typu stretch
		Uruchomienie linii malowania proszkowego elementów stalowych przy zastosowaniu innowacyjnej i opatentowanej technologii
Wzmacnianie potencjału i konkurencyjności gospodarki regionu (RPO Woj. Podlaskiego oś 1)	Uzyskane efekty wdrażania osi 1: – objęto wsparciem 241 przedsiębiorstw (153% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 67 547,8 tys. zł (179% planu)	Innowacyjny produkt w postaci okna Powertherm
		Ekoinnowacyjna produkcja kostki brukowej
Wzmocnienie innowacyjności	Uzyskane efekty wdrażania osi 1:	Innowacyjna technologia leczenia w wyniku zakupu systemu laserowego

i konkurencyjności gospodarki regionu (RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego oś 1)	– objęto wsparciem 413 przedsiębiorstw (97% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 95 113,5 tys. zł (100% planu)	Innowacyjne produkty w postaci nowych rodzajów grzejników
Przedsiębiorstwa (RPO Woj. Pomorskiego Oś 2)	Uzyskane efekty wdrażania osi 2: – objęto wsparciem 907 przedsiębiorstw (165% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 59 497,2 tys. zł (149% planu)	Wprowadzenie na rynek oraz świadczenie nowej, kompleksowej usługi na bazie innowacyjnej procedury diagnostyczno-medycznej, integrujące procedury diagnostyczne i lecznicze obturacyjnego bezdechu sennego w jednym ośrodku medycznym
		Zakup i instalacja oprogramowania sprzedażowo-magazynowego oraz utworzenie platformy internetowej
Konkurencyjność MŚP (RPO Woj. Śląskiego oś 3)	Uzyskane efekty wdrażania osi 3: – objęto wsparciem 301 przedsiębiorstw (276% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 125 702,6 tys. zł (230% planu)	Uruchomienie pieca do hartowania szkła przy zastosowaniu innowacyjnej technologii, wprowadzenie nowego asortymentu towarów i usług
		Zwiększenie efektywności produkcji niskoseryjnej, wprowadzenie ulepszonych produktów, skrócenie czasu potrzebnego na przygotowanie do druku, uzyskanie przyspieszenia procesu produkcji oraz zmniejszenie kosztów wytwarzania produktów
Konkurencyjna gospodarka (RPO Woj. Świętokrzyskiego oś 2)	Uzyskane efekty wdrażania osi 2: – objęto wsparciem 152 przedsiębiorstwa (122% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 44 865,5 tys. zł (104% planu)	Wdrożenie dwóch innowacji produktowych: pylonu cenowego z czarnym szkłem i powłoką dyspersyjną z wykorzystaniem technologii TIK oraz konstrukcji do stacji ładowania pojazdów elektrycznych
		Zakup i uruchomienie linii produkcyjnej do produkcji gruntu hydroaktywnego
Przedsiębiorcza Małopolska (RPO Woj. Małopolskiego oś 3)	Uzyskane efekty wdrażania osi 3: – objęto wsparciem 1088 przedsiębiorstw (680% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 50 226,6 tys. zł (98% planu)	Produkcja komponentów do instalacji odnawialnych źródeł energii
		Uzupełnienie i poszerzenia parku maszynowego firmy, w celu osiągnięcia właściwego poziomu wydajności procesu produkcyjnego umożliwiającego wdrożenie nowych kotłów na biomasę
Konkurencyjność przedsiębiorstw (RPO Woj. Lubelskiego oś 3)	Uzyskane efekty wdrażania osi 3: – objęto wsparciem 295 przedsiębiorstw (246% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 87 841,9 tys. zł (119% planu)	Wprowadzenie innowacyjnego procesu produkcji kosiarek i akcesoriów ogrodniczych
		Dywersyfikacja działalności poprzez wprowadzenie do oferty dwóch nowych, innowacyjnych usług w zakresie treningu obwodowego
Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy (RPO Woj. Łódzkiego oś 1)	Uzyskane efekty wdrażania osi 1: – objęto wsparciem 19 przedsiębiorstw (119% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 9 593,7 tys. zł (35% planu*)	Opracowanie lub udoskonalenie oferowanych produktów, m.in. nowego produktu w postaci brony aktywnej
		Zakupienie urządzeń niezbędnych do realizacji prac badawczo-rozwojowych związanych z opracowaniem nowej rodziny wierteł do użytku w protetyce stomatologicznej
Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur (RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego oś 1)	Uzyskane efekty wdrażania osi 1: – objęto wsparciem 129 przedsiębiorstw (179% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 48 343,3 tys. zł (89% planu)	Utworzenie zaplecza diagnostyczno-zabiegowego do przeprowadzania procesu leczenia astygmatyzmu rogówkowego u pacjentów po operacji zaćmy z implantacją soczewki wewnątrzgałkowej torycznej przy użyciu lasera
		Wdrożenie produkcji turbin wodnych przeznaczonych do pracy na niskich stopniach wodnych
Konkurencyjna gospodarka (RPO Woj. Opolskiego oś 2)	Uzyskane efekty wdrażania osi 2: – objęto wsparciem 495 przedsiębiorstw (317% planu)	Rozpoczęcie produkcji metalowych części, elementów oraz podzespołów do maszyn, urządzeń oraz linii technologicznych, przy wykorzystaniu innowacyjnej metody spawania łukiem zwarciowym przy zachowaniu wysokiej

	– rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 35 802,3 tys. zł (139% planu)	stabilności łuku spawalniczego
		Rozpoczęcie innowacyjnego procesu produkcji armatury przemysłowej do automatycznej regulacji przepływów
Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka (RPO Woj. Wielkopolskiego oś 1)	Uzyskane efekty wdrażania osi 1: – objęto wsparciem 289 przedsiębiorstw (289% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 242 034,6 tys. zł (223% planu)	Udoskonalenie usługi szerokopasmowego internetu oraz wdrożenie innowacyjnej usługi transmisji strumieni wideo
		Wprowadzenie innowacji produktowych dotyczących usługi układania mieszanki asfaltowej i frezowania nawierzchni drogowych
Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka (RPO Woj. Podkarpackiego oś 1)	Uzyskane efekty wdrażania osi 1: – objęto wsparciem 440 przedsiębiorstw (221% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 145 884,1 tys. zł (234% planu)	Wprowadzenie innowacyjnej usługi odwadniania głębokich wykopów metodą podciśnieniową
		Uruchomienie produkcji nowych typów pianek poliuretanowych
Gospodarka, innowacje, nowoczesne technologie (RPO Woj. Zachodniopo-morskiego oś 1)	Uzyskane efekty wdrażania osi 1: – objęto wsparciem 532 przedsiębiorstw (118% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 106 927,7 tys. zł (194% planu)	Utworzenie innowacyjnego zakładu produkcji chusteczek nawilżanych
		Rozpoczęcie wytwarzania dwuosiowych przyczep rolniczych z trzystronnym wywrotem oraz podnoszoną hydraulicznie ścianą boczną
Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości (RPO Woj. Mazowieckiego oś 3)	Uzyskane efekty wdrażania osi 3: – objęto wsparciem 312 przedsiębiorstw (173% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 93 214,8 tys. zł (257% planu)	Wprowadzenie do oferty nowych produktów – betonowych płyt akustycznych
		Wprowadzenie innowacyjnej technologii recyklingu odpadów porolniczych i komunalnych poprzez innowacyjny produkt – regranulat polietylenu o znacznie mniejszej zawartości zanieczyszczeń
Przedsiębiorstwa i innowacje (RPO Woj. Dolnośląskiego oś 1)	Uzyskane efekty wdrażania osi 1: – objęto wsparciem 1481 przedsiębiorstw (359% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 128 490,5 tys. zł (218% planu)	Wdrożenie innowacyjnego druku etykiet z równoległym wykorzystaniem dwóch technologii, analogowej i cyfrowej
		Wdrożenie innowacyjnej technologii szlifowania i produkcji kół zębatych, wytwarzania sprzęgieł zębatych oraz innych produktów, w tym prototypów wykorzystywanych m.in. w przemyśle narzędziowym, maszynowym i motoryzacyjnym
Gospodarka i innowacje (RPO Woj. Lubuskiego oś 1)	Uzyskane efekty wdrażania osi 1: – objęto wsparciem 427 przedsiębiorstw (277% planu) – rozliczono wydatki kwalifikowalne w kwocie 46 700,5 tys. zł (171% planu)	Wdrożenie technologii odzyskiwania pyłu mineralnego z procesu kruszenia skał
		Produkcja nowego, innowacyjnego produktu: wielowarstwowej okładziny podłogowej na podłożu ze spienionego PVC z zadrukiem cyfrowym

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli oraz informacji kwartalnych za IV kw. 2018 r.

5.2. MONITOROWANIE I KONTROLA POSTĘPU W REALIZACJI PROJEKTÓW ORAZ WYKORZYSTANIE WYNIKÓW EWALUACJI DLA ZAPEWNIENIA SKUTECZNEGO OSIĄGANIA CELÓW NA PRZYKŁADZIE PO IR

Prawidłowe działania IZ PO IR w zakresie monitorowania postępów rzeczowych projektów oraz wykorzystania ewaluacji

Instytucja Zarządzająca PO IR prawidłowo monitorowała postęp rzeczowy projektów oraz wykorzystywała wyniki przeprowadzonych ewaluacji.

Zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 2.1.3 *Wytycznych w zakresie monitorowania*, IZ PO IR monitorowała postępy w realizacji wskaźników i postępu rzeczowego w PO IR, m.in. poprzez analizę informacji kwartalnych przekazywanych przez instytucje uczestniczące we wdrażaniu programu, sporządzanie informacji kwartalnych i przekazywanie ich do IK UP,

przygotowywanie sprawozdań z wdrażania PO IR na podstawie informacji otrzymywanych od instytucji zaangażowanych we wdrażanie programu, prowadzenie w trybie kwartalnym audytu wskaźników gromadzonych w systemie SL2014.

W ramach III osi priorytetowej IZ PO IR zapewniła odpowiedni wybór projektów, które przyczyniają się do osiągnięcia celów programu. Potwierdzają dane, które wskazują, że wg stanu na dzień 2 grudnia 2018 r. wszystkie cele pośrednie, określone w ramach wykonania na koniec 2018 r. w III osi zostały osiągnięte, przekraczając poziom 100% planu. Kontrola czterech wniosków o dofinansowanie projektów w ramach III osi priorytetowej wykazała, że wnioski zostały wyłonione przez IZ PO IR według kryteriów wyboru, określonych w naborze, a przewidziane w nich działania zgodne były celami POIR i z celami poszczególnych poddziałań (3.2.1 i 3.2.2) oraz przyczyniały się (przy założeniu prawidłowej ich realizacji) do realizacji wskaźników PO IR.

IZ POIR przekazywała do IK UP informacje kwartalne z realizacji PO IR w pełnym zakresie przedmiotowym, określonym w tabeli nr 1 rozdziału 6 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości na lata 2014-2020* oraz w terminach przyjętych w tych Wytycznych[17]. Wyjątek stanowiła informacja kwartalna za III kwartał 2017 r., która została przekazana z jednodniowym opóźnieniem w stosunku do terminu wskazanego w rozdziale 9 pkt 1 lit. a. Wytycznych. Dyrektor Departament Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju w MIiR wyjaśniła, że informacja ta została przygotowana i zatwierdzona w systemie elektronicznym zarządzania dokumentacją w terminie, tj. 20 października 2017 r. (piątek) na koniec dnia, natomiast dokument został przesłany do IK UP w dniu 23 października 2017 r. (poniedziałek).

Sprawozdanie z realizacji Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój za 2017 rok, sporządzone zostało zgodnie ze wzorem określonym w tabeli nr 2 do *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości* oraz *Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym Inteligentny Rozwój 2014-2020.*

W przygotowanym i przekazanym przez IZ sprawozdaniu rocznym z realizacji PO IR została wskazana informacja o liczbie projektów, w których zadeklarowano neutralne podejście do zastosowania zasady dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Zgodnie z informacją zawartą w pkt 11.2 ww. sprawozdania, w ramach PO IR zadeklarowano 47% takich projektów.

IZ PO IR dokonywała ewaluacji i zapewniła działania następcze po przeprowadzonych ewaluacjach

W ramach PO IR przeprowadzone zostało badanie dotyczące kryteriów i systemu wyboru projektów, które zostało podzielone na dwa etapy. Po przeprowadzonym badaniu opracowane zostały dwa dokumenty *Ewaluacja systemu wyboru projektów PO IR – etap I* oraz *Ewaluacja systemu wyboru projektów PO IR – etap II*. Zgodnie z art 56 ust. 3 rozporządzenia ogólnego 1303/2013, podczas okresu programowania Instytucja Zarządzająca zapewnia, by każda ewaluacja podlegała odpowiednim działaniom następczym zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy.

Rekomendacje zostały wpisane do bazy informatycznej Systemu Wdrażania Rekomendacji w terminie określnym w pkt 3a) sekcji 3.4.4 *Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*. Ustalono, że na dzień 12 grudnia 2018 r. rekomendacjom nadano prawidłowy status w bazie Systemu Wdrażania Rekomendacji zgodnie z pkt 3c) sekcji 3.4.4 Wytycznych, za wyjątkiem rekomendacji dotyczącej rozpoczęcia prac nad narzędziem informatycznym służącym do oceny statusu danej firmy, mającego charakter dotychczas dostępnego kwalifikatora MŚP jednak uwzględniającego różne złożone formy powiązań firm – nadany status to rekomendacja zatwierdzona w całości (realizowana), pomimo że ww. rekomendacja została odrzucona, po przeanalizowaniu wniosków ze spotkania, które odbyło się 8 lutego 2018 r. Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju w MIiR wyjaśniła, że status rekomendacji aktualizowany jest w ramach corocznego

[17] Kontrolą objęto informacje za II, III i IV kwartał 2017 r. oraz I, II i III kwartał 2018 r.

monitoringu rekomendacji, który rozpoczyna się w I kwartale danego roku. Tak więc w I kwartale 2019 r. zostałaby dokonana zmiana statusu rekomendacji na „odrzucony" /.../.

5.3. WERYFIKACJA EFEKTÓW PROJEKTÓW W TRAKCIE REALIZACJI ORAZ W OKRESIE TRWAŁOŚCI NA PRZYKŁADZIE PO IR

IZ PO IR prawidłowo weryfikowała wnioski o płatność oraz kontrolowała efekty realizacji projektów w okresie trwałości

IZ rzetelnie weryfikowała dostarczanie towarów i usług, wydatkowanie środków oraz trwałość efektów projektów PO IR .

IZ PO IR prawidłowo w oparciu o *Formularz oceny wniosku beneficjenta o płatność* przeprowadzała weryfikację formalną i merytoryczną wniosków o płatność odnośnie:

- terminu złożenia wniosku i osoby właściwej do jego podpisania,
- prawidłowości wyliczenia kwoty wnioskowanej do wypłaty,
- kompletności dokumentów dotyczących wydatków oraz prawidłowości opisu tych dokumentów,
- prawidłowości wypełnienia tabel w zakresie postępu rzeczowego i finansowego,
- przyczyn nieosiągnięcia zakładanego poziomu wskaźników,
- zgodności realizacji projektu z zasadami polityk wspólnotowych.

IZ przeprowadzała kontrole na miejscu realizacji projektów zgodnie z pkt 4 rozdziału 7 *Wytycznych w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*[18]. Spośród 10 projektów objętych badaniem NIK[19], IZ przeprowadziła kontrole na miejscu realizacji czterech projektów. W trakcie kontroli weryfikowano m.in. czy zakupione w ramach umowy środki trwałe i wartości niematerialne i prawne są wykorzystywane zgodnie z projektem, czy beneficjent posiada pełną dokumentację potwierdzającą realizację projektu, czy faktury lub inne dokumenty księgowe obejmują działania kwalifikowane zawarte w projekcie, czy zakupione środki trwałe zostały uwzględnione w ewidencji środków trwałych, czy źródła finansowania projektu są zgodne z umową o dofinansowanie, czy osiągnięto wskaźniki realizacji projektu. Sprawdzano również zgodność projektu z polityką równych szans. W trakcie dokonywanych na miejscu kontroli oględzin stwierdzano czy wykonano roboty, czy nabyte towary lub usługi wykorzystywane są przez beneficjenta zgodnie z umową o dofinansowanie projektu, czy wskaźniki produktu, rezultatu i cele projektu opisane w dokumentacji odpowiadają stanowi faktycznemu. Potwierdzany był również stopień zaawansowania rzeczowego w stosunku do poniesionych nakładów inwestycyjnych na realizację projektu.

Według stanu na dzień 26 października 2018 r. rozwiązanych zostało 47 umów zawartych przez IZ PO IR z beneficjentami. Główną przyczyną rozwiązania umów przez IZ było podejrzenie przedłożenia przez beneficjentów fałszywych dokumentów w celu uzyskania dofinansowania (bankowej promesy kredytowej). Przyczyną rozwiązania umów przez beneficjentów były przede wszystkim zmiany uwarunkowań rynkowych, wpływających na zapotrzebowanie na produkty będące rezultatem realizacji projektu.

Sposób weryfikacji informacji składanych przez beneficjentów w okresie trwałości projektów PO IR

IZ PO IR, w okresie trwałości, weryfikowała składane informacje przez beneficjenta poprzez analizę wartości wskaźników osiągniętych w danym okresie sprawozdawczym oraz ich zgodność z wartościami założonymi we wniosku o dofinansowanie, a w przypadku rozbieżności beneficjent wzywany był do złożenia wyjaśnień. Potwierdzeniem dokonania weryfikacji informacji

[18] https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-ministra-infrastruktury-i-rozwoju-w-zakresie-kontroli-realizacji-programow-operacyjnych-na-lata-2014-2020/

[19] Kontrolą objęto projekty realizowane w ramach działania 2.1 Wsparcie inwestycji w infrastrukturę B+R przedsiębiorstw.

o osiągniętych efektach była akceptacja na weryfikowanych dokumentach przez pracownika.

W umowach o dofinansowanie projektu nie było zapisów dotyczących składania przez beneficjentów, w okresie trwałości, informacji o wskaźnikach realizacji projektu. Beneficjenci informowani byli przez IZ PO IR o konieczności składania konkretnych zestawień po zakończeniu realizacji projektu i akceptacji wniosku o płatność. W trakcie kontroli ustalono, że wezwania te są wysyłane w różnych, czasem odległych terminach od dnia akceptacji wniosku o płatność końcową i wypłaty środków. W efekcie informacje te składane są z opóźnieniem w stosunku do okresu, którego dotyczą. Brak procedury w zakresie monitorowania wskaźników projektu w okresie trwałości, miał wpływ na niejednolite podejście pracowników IZ PO IR w tym obszarze.

5.4. REALIZACJA I EFEKTY KONTROLOWANYCH PROJEKTÓW PRZEDSIĘBIORCÓW WDRAŻAJĄCYCH INNOWACJE

Beneficjenci, z nielicznymi wyjątkami, prawidłowo realizowali projekty i uzyskiwali zakładane efekty

Kontrolowani przez NIK beneficjenci, poza pięcioma wyjątkami, prawidłowo realizowali projekty i osiągali zakładane rezultaty.

Przedsiębiorcy wprowadzali innowacyjne produkty lub usługi zgodne z założeniami, określonymi we wniosku o dofinansowanie. Celem projektów było zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw na rynku krajowym i światowym poprzez wprowadzenie na rynek nowego lub ulepszonego produktu czy usługi. Działania w ramach projektów powiązane były z realizacją następujących wskaźników, określonych na poziomie działania lub poddziałania programu operacyjnego, tj.:

- przedsiębiorstwo otrzymujące wsparcie,
- przedsiębiorstwo otrzymujące dotację,
- przedsiębiorstwo objęte wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku,
- przedsiębiorstwo wsparte w zakresie wdrożenia prac B+R,
- przedsiębiorstwo wsparte w zakresie ekoinnowacji.

Wsparcie publiczne dla przedsiębiorstwa, w każdym kontrolowanym projekcie, zostało uzupełnione inwestycją prywatnych środków na kwotę określoną w umowie o dofinansowanie.

Wykonanie projektów związanych z wdrożeniem innowacyjnego produktu, zmuszało czasami beneficjentów do przesuwania terminu ich zakończenia. Za zgodą instytucji, która podpisała umowę o dofinansowanie projektu, zawierali aneksy. I tak beneficjent ze względu na niezakończone badania zaplanowane w ramach projektu, nie rozpoczął sprzedaży nowej maszyny rolniczej. Osiągnął w projekcie określone w umowie wskaźniki produktu związane z otrzymaniem wsparcia i inwestycji na działalność B+R i konsekwentnie w roku 2018 prowadził prace badawczo-rozwojowe, zmierzające do wykonania dwóch wskaźników rezultatu. W projekcie dwukrotnie zmieniano termin zakończenia realizacji zadania, w którym wskaźniki rezultatu powinny być osiągnięte do końca 2018 r. Beneficjent złożył oświadczenie, że osiągnie wskaźniki do 31 marca 2019 r. i uzyskał na to zgodę instytucji, która podpisała umowę.

W jednym przypadku beneficjent nie umożliwił, we wskazanym przez NIK terminie, przeprowadzenia oględzin zakupionej linii produkcyjnej w projekcie pn. *Wdrożenie nowoczesnej technologii otrzymywania regranulatu polietylenu z odpadów*. Powyższe spowodowało brak możliwości dokonania pełnej oceny realizacji projektu przez beneficjenta. NIK, na podstawie art. 62a ustawy o NIK, skierowała do Dyrektora Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych powiadomienie w sprawie nieprzedłożenia przez beneficjenta dokumentacji dotyczącej realizacji projektu, o którą wystąpił kontroler NIK podczas kontroli, oraz uniemożliwienia przeprowadzenia oględzin zakupionej

linii produkcyjnej, wraz ze wskazaniem stwierdzonych w czasie kontroli nieprawidłowości.

Osiągnięcie efektów w postaci zatrudnienia lub deklarowanych przychodów ze sprzedaży nowych lub ulepszonych produktów lub usług było trudne w przypadku trzech z 35 projektów

Zgodnie z umową o dofinansowanie beneficjenci zobowiązywali się osiągnąć wdrożenie wyników prac badawczych, wprowadzenie innowacji, zwiększenie zatrudnienia, ograniczenie zużycia energii, osiągnięcie przychodów ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/usług w wysokości określonej we wniosku o dofinansowanie. Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw wymagała wykorzystania przez nie innowacji w działalności gospodarczej. Wsparcie wykorzystane było na zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń, sprzętu produkcyjnego w celu wprowadzenia na rynek nowych lub ulepszonych produktów lub usług.

Kontrola NIK wykazała, że nie wszyscy beneficjenci realizowali prawidłowo obowiązek związany z osiąganiem m.in. wskaźnika rezultatu, dotyczącego przychodów ze sprzedaży nowych lub ulepszonych produktów lub usług w terminie i na poziomie określonym we wniosku o dofinansowanie, np.:

- w ramach projektu dotyczącego wdrożenia nowatorskiego sposobu malowania proszkowego elementów stalowych, beneficjent nie poinformował instytucji, która podpisała umowę, o realnym zagrożeniu dla osiągnięcia wskaźnika rezultatu związanego z osiągnięciem przychodów ze sprzedaży nowej usługi, co było niezgodne z § 10 ust. 3 umowy. Na dwa miesiące przed upływem wyznaczonego w umowie o dofinansowanie terminu na osiągnięcie założonego poziomu sprzedaży, jego realizacja wynosiła 46,3%. Beneficjent wyjaśniał, że głównym powodem nieosiągnięcia zakładanego przychodu jest niepozyskanie klientów, z którymi były prowadzone rozmowy o rozszerzeniu współpracy o usługę malowania proszkowego. Jednocześnie przeszacowane zostały planowane przychody przez nieznajomość specyfiki wprowadzanej na rynek nowej technologii;

- w ramach projektu dotyczącego wprowadzenia na rynek innowacyjnej folii beneficjent, pomimo upływu ponad 11 miesięcy od zakończenia i rozliczenia projektu, osiągnął przychody z tego tytułu jedynie na poziomie około 1% wartości docelowej wskaźnika rezultatu na koniec 2018 r. Beneficjent poinformował IP o zagrożeniu dla realizacji tego wskaźnika rezultatu dopiero w trakcie trwania czynności kontrolnych NIK. W ocenie NIK, zaistnienie tak dużej różnicy pomiędzy rzeczywistą, a docelową wartością przychodów ze sprzedaży innowacyjnego produktu, stwarzało ryzyko dla terminowego osiągnięcia i utrzymania w okresie trwałości projektu rezultatów określonych w umowie o dofinansowanie. Ponadto dwie spośród ośmiu osób, które powinny być zatrudnione w ramach realizowanego projektu do końca 2017 r., zostały zatrudnione dopiero w lutym i marcu 2018 r., a więc z opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w umowie i wniosku o dofinansowanie. Jednocześnie beneficjent we wniosku o płatność końcową wykazał pełną realizację tego wskaźnika na koniec 2017 r. Instytucja, która podpisała umowę nie otrzymała od beneficjenta sprostowania informacji o realizacji ww. wskaźnika;

- w projekcie dotyczącym wprowadzenia na rynek innowacyjnych betonowych płyt akustycznych beneficjent osiągnął wskaźnik przychodów ze sprzedaży nowych produktów na poziomie 76% zakładanej wartości na 2018 r. Beneficjent wyjaśniał, że wskazana we wniosku o dofinansowanie wartość sprzedaży nowych produktów została oszacowana jeszcze przed rozpoczęciem produkcji. Podał także, że sprzedaż zależy od różnych czynników niezależnych od producenta, tj. zapotrzebowania klientów oraz warunków pogodowych, które nie były sprzyjające dla produkcji i sprzedaży – potencjalni klienci zgłaszali się, jednak wstrzymane prace budowlane powodowały, że nie składali zamówień.

Sprawozdawanie i dokumentowanie rozliczeń wydatków przez beneficjentów

Beneficjenci realizowali prawidłowo wymóg składania wniosków o płatność za pośrednictwem systemu informatycznego SL2014. W wyniku weryfikacji złożonego wniosku o płatność beneficjenci składali wyjaśnienia i uzupełniali braki we wniosku odnośnie np. aktualizacji harmonogramów i tabel wskaźników projektów, przekazania dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie wybranych wskaźników projektu, przekazania dokumentów związanych z zakupami.

Z nowych lub ulepszonych produktów i usług mogły korzystać osoby z niepełnosprawnościami na zasadzie równości z innymi osobami

Kontrolowani beneficjenci we wnioskach o dofinansowanie projektów wskazywali, że realizują one zasadę równości szans i niedyskryminacji wyrażoną w art. 7 rozporządzenia nr 1303/2013 lub są neutralne.

Ustalono, że spośród zbadanych projektów beneficjent, który wdrożył ekoinnowacyjną produkcję kostki brukowej oraz beneficjent wprowadzający na rynek nowy produkt w postaci betonowych płyt akustycznych, we wnioskach o dofinansowanie wskazali, że działania inwestycyjne przewidziane w projekcie mają neutralny wpływ realizację ww. zasadę, a sposób wprowadzenia produktu pozwalał na użytkowanie przez wszystkie osoby, również z niepełnosprawnościami. Przykładowo, kontrola projektu dotyczącego wdrożenia innowacyjnej technologii produkcji płytek klinkierowych potwierdziła, że sprzedaż płytek klinkierowych prowadzona była w punktach uwzględniających potrzeby osób niepełnosprawnych, jak również była możliwość zamówienia nowych produktów przez internet, za pośrednictwem składów fabrycznych z dowozem do miejsca realizacji robót budowlanych.

Wydatki beneficjentów na nowe produkty lub usługi zostały dokonane zgodnie z zasadą konkurencyjności, poza trzema wyjątkami

Beneficjenci na ogół prawidłowo przygotowywali i przeprowadzali postępowania o udzielenie zamówienia, w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji i równe traktowanie oferentów, zgodnie z zasadą konkurencyjności, określoną w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*[20].

Kontrola NIK wykazała, że trzech z 35 kontrolowanych beneficjentów przy dokonywaniu zakupów nie w pełni zachowało zasadę uczciwej konkurencji i równego traktowania oferentów, np.:

- w projekcie dotyczącym wdrożenia na rynek innowacyjnej folii beneficjent dokonał szacowania wartości obu zamówień zrealizowanych w ramach projektu w oparciu o nieaktualne dane oraz nie udokumentował przeprowadzenia procesu szacowania tej wartości, co było niezgodne z pkt 1 podrozdziału 6.5.1 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków* z 10 kwietnia 2015 r. oraz z pkt 11) podrozdziału 6.5 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności* z 19 września 2016 r., a także pkt 4 załącznika nr 1 do tych wytycznych, które stanowią, że beneficjent powinien określić wartość zamówienia z należytą starannością, bazując na aktualnych cenach na rynku zamawianych dóbr, a także, że sposób oszacowania wartości zamówienia publicznego powinien zostać udokumentowany;
- w projekcie dotyczącym wdrożenia na rynek innowacyjnej folii beneficjent wyznaczył minimalny siedmiodniowy termin na składanie ofert, który upływał w dniu Bożego Ciała. Zgodnie z art. 1 pkt 1) lit. h) ustawy z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy[21] był to dzień ustawowo wolny od pracy. Działanie beneficjenta było niezgodnie z rozdziałem 6.5.2, pkt 8, lit. a) *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków*, które stanowią, że jeżeli koniec terminu przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa dnia następnego po dniu lub dniach wolnych od pracy;
- beneficjent, który wprowadził usługę z wykorzystaniem innowacyjnego lasera do zabiegów medycznych, oszacował wartość zamówienia wcześniej niż trzy miesiące przed datą wszczęcia postępowania. Naruszył tym pkt. 6.5 ust. 1 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach*

[20] https://www.miir.gov.pl/strony/zadania/fundusze-europejskie/wytyczne/wytyczne-na-lata-2014-2020/#/domyslne=1

[21] Dz. U. z 2015 r. poz. 90.

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, który stanowił, że ustalenie wartości zamówienia dokonuje się nie wcześniej niż na trzy miesiące przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia jeżeli przedmiotem zamówienia są dostawy lub usługi;

- beneficjent, który wprowadził innowacyjną sprzedaż i dostawę towarów nie zastosował niektórych zasad określonych w *Wytycznych dotyczących udzielania zamówień publicznych w ramach RPO WP na lata 2014-2020*, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 6 umowy o dofinansowanie Projektu oraz art. 10 ust. 6 i ust. 2 pkt 2 załącznika nr 1 do tej umowy. I tak:
  - wartość jednego zamówienia publicznego oszacował poprzez rozeznanie rynku wśród dwóch, zamiast co najmniej trzech potencjalnych wykonawców oraz nie archiwizował dokumentów dotyczących oszacowania wartości drugiego z udzielonych zamówień (rozdział 9 pkt 2 powyższych Wytycznych),
  - termin składania ofert od ogłoszenia zapytania ofertowego na jednym z portali internetowych wynosił cztery dni kalendarzowe, zamiast nie mniej niż siedem (podrozdział 5.2 pkt 4 lit. a Wytycznych),
  - jedno zapytanie ofertowe nie zawierało informacji na temat zakresu wykluczenia z powodu powiązań osobowych lub kapitałowych (podrozdział 5.2 pkt 4 lit. a Wytycznych),
  - informacja o wyniku jednego postępowania nie została przekazana do każdego wykonawcy, który złożył ofertę (podrozdział 5.2 pkt 9 Wytycznych),
  - protokoły z obydwu postępowań o udzielenie zamówień publicznych nie zawierały informacji o sposobie upublicznienia zapytania ofertowego, informacji o spełnieniu warunku związanego z wykluczeniem w przypadku wystąpienia powiązań osobowych lub kapitałowych oraz sposobu przyznawania punktacji poszczególnym wykonawcom za spełnienie danego kryterium (podrozdział 5.2 pkt 8 odpowiednio lit. a, c i e Wytycznych).

Beneficjenci nie zawsze w pełni prawidłowo informowali o otrzymaniu dofinansowania projektu ze środków UE

Beneficjenci na ogół prawidłowo stosowali zasady w zakresie informacji i promocji projektu, określone w umowie o dofinansowanie i *Podręczniku wnioskodawcy i beneficjenta programów polityki spójności 2014-2020 w zakresie informacji i promocji*. Zgodnie z pkt 12 tego podręcznika, jeśli beneficjent zakończył realizację projektu dofinasowanego na kwotę powyżej 500 tys. euro, który polegał na zakupie środków trwałych, jest on zobowiązany do wykonania tablicy pamiątkowej. Zgodnie z pkt 12.6 i 12.7 ww. podręcznika tablica pamiątkowa powinna być umieszczona w miejscu realizacji projektu – tam, gdzie widoczne są efekty zrealizowanego przedsięwzięcia. Miejsce to powinno być dobrze widoczne i ogólnie dostępne, gdzie największa liczba osób będzie mogła zapoznać się z treścią tablicy. Ponadto, tablica powinna być wykonana z trwałych materiałów.

Kontrola NIK wykazała, że trzech z 35 kontrolowanych beneficjentów nie w pełni wywiązało się z obowiązków informowania o dofinansowaniu projektu ze środków UE, np.:

- w projekcie dotyczącym wprowadzenia na rynek innowacyjnej folii beneficjent wykonał tablicę pamiątkową informującą o dofinansowaniu projektu ze środków UE w formie papierowego plakatu, który nie został umieszczony w miejscu ogólnie dostępnym, co było niezgodne z §12 umowy o dofinansowanie, który zobowiązuje beneficjenta do stosowania *Podręcznika wnioskodawcy i beneficjenta programów polityki spójności 2014-2020 w zakresie informacji i promocji*. Tymczasem tablica pamiątkowa związana z realizacją ww. projektu znajdowała się w siedzibie beneficjenta, w pomieszczeniu, które nie było ogólnie dostępne, a ponadto tablica nie była dobrze widoczna i została ona wykonana z nietrwałego materiału;
- w projekcie dotyczącym wdrożenia innowacyjnej technologii produkcji płytek klinkierowych beneficjent przedstawił na tablicy informacyjnej

i pamiątkowej więcej informacji i znaków graficznych niż było to dopuszczone w myśl pkt. 12.1 *Podręcznika Beneficjenta i Wnioskodawcy programów spójności 2014-2020 w zakresie informacji i promocji*. Zgodnie z Podręcznikiem na tablicach umieszcza się bowiem wyłącznie informacje dotyczące: nazwy beneficjenta, tytułu i celu projektu, zestawów logo związanych z funduszami europejskimi;

- w przypadku projektu dotyczącego wdrożenia ekoinnowacyjnej produkcji kostki brukowej beneficjent nie zamieścił przy wjeździe na teren Spółki tablicy pamiątkowej informującej o dofinansowaniu objętego kontrolą projektu, co było niezgodne z §23 umowy o dofinansowaniu projektu. Ponadto, główna strona internetowa Spółki nie zawierała flagi UE z napisem „Unia Europejska", a do takiego oznaczenia strony internetowej beneficjent zobowiązał się w pkt. IV.8 wniosku o dofinansowanie.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące realizacji obowiązków informacyjnych i promocyjnych zostały usunięte podczas trwania kontroli NIK.

Trwałość osiągniętych efektów z realizacji badanych projektów była utrzymywana, poza jednym przypadkiem

W celu zapewnienia trwałości Projektu beneficjent był zobowiązany do:

- utrzymywania działalności produkcyjnej,
- niedokonywania zmian własności współfinansowanej infrastruktury, która dałaby nienależne korzyści,
- niedokonywania istotnych zmian wpływających na charakter projektu, jego cele lub warunki realizacji, które mogłyby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych celów.

Zakupione w ramach realizacji projektów środki trwałe, określone we wniosku o dofinansowanie, były własnością beneficjentów i zostały prawidłowo ujęte w ewidencji środków trwałych.

Kontrola NIK wykazała, że w jednym przypadku beneficjent nie wykorzystywał zakupionych w projekcie maszyn do produkcji nowego produktu. Produkcja innowacyjna folii, której wprowadzenie na rynek było celem projektu, stanowiła około 0,6% produkcji tej maszyny, a w pozostałym zakresie ww. środki trwałe były wykorzystywane do produkcji zwykłej folii, nie posiadającej charakteru innowacyjnego. Było to niezgodne z § 9 ust. 6 umowy o dofinansowanie, który stanowi, że środki trwałe nabyte w ramach projektu mogą być wykorzystywane wyłącznie dla celów inwestycji technologicznej określonej w umowie i wniosku o dofinansowanie. W ocenie NIK, wykorzystywanie nabytych w ramach projektu środków trwałych w celach innych niż określone we wniosku i umowie o dofinansowanie może prowadzić do naruszenia zasady trwałości projektu, o której mowa w art. 71 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 1303/2013.

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. METODYKA KONTROLI I INFORMACJE DODATKOWE

Cel główny kontroli

Czy realizacja programów operacyjnych oraz wybranych projektów przebiegała terminowo i zgodnie z harmonogramami finansowymi i rzeczowymi, w szczególności czy zostały osiągnięte zakładane wskaźniki produktu i rezultatu?

Cele szczegółowe

1. Czy realizacja programów operacyjnych przyczynia się do osiągnięcia celów pośrednich zaplanowanych na koniec 2018 r.?

2. Czy projekty współfinansowane z programów operacyjnych były realizowane zgodnie z umową o dofinansowanie?

3. Czy w wyniku realizacji projektu zostały osiągnięte i są prawidłowo monitorowane wskaźniki produktu oraz rezultatu na poziomie określonym we wniosku o dofinansowanie?

Zakres podmiotowy i kryteria kontroli

Kontrola została przeprowadzona w:

- Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju – wykonującym zadania Instytucji Zarządzającej Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój oraz Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa – na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, pod względem legalności i rzetelności,
- przedsiębiorstwach na terenie 16 województw – wykonujących zadania beneficjentów realizujących projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach PO IR oraz 16 regionalnych programów operacyjnych – na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy o NIK, pod względem legalności.

Kontrola zakładała również badanie zastosowania zasady skuteczności zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Najwyższych Organów Kontroli ISSAI 300/11 - Podstawowe zasady kontroli wykonania zadań[22]. Kontrola wykonania zadań objęła kontrolę skuteczności osiągania faktycznych efektów działalności w programach operacyjnych w porównaniu do efektów zamierzonych m.in. poprzez zbadanie faktycznych efektów działalności w ramach projektów w porównaniu do efektów zamierzonych, określonych w umowie z beneficjentem (wraz z załącznikami i ewentualnymi aneksami). Tak określona skuteczność działań pozwoliła na jej ocenę z punktu widzenia kryterium legalności NIK (zgodność tego co osiągnięto z tym co zaplanowano, przy czym to co zaplanowano traktowane jest jako zobowiązanie wynikające z zawartej umowy obowiązującej badany podmiot[23]).

W doborze próby projektów do kontroli uwzględniona została wartość projektu (w miarę możliwości najwyższa) i okres jego realizacji (zakończone projekty w okresie trwałości). Do kontroli wybrano ogółem 35 projektów, tj. 32 projekty współfinansowane w ramach 16 RPO (po dwa projekty z każdego województwa) oraz trzy projekty z PO IR. Do kontroli wybrano w sposób celowy projekty, które zostały zakończone i są w okresie trwałości uzyskanych wskaźników produktu i rezultatu, współfinansowane w ramach osi 1 RPO Woj. Dolnośląskiego, Woj. Zachodniopomorskiego, Woj. Podkarpackiego, Woj. Lubuskiego, Woj. Kujawsko-Pomorskiego, Woj. Wielkopolskiego, Woj. Podlaskiego,

[22] http://www.intosai.org/en/issai-executive-summaries/view/article/issai-300-fundamental-principles-of-performance-auditing.html

[23] Standardy kontroli NIK (A.2.) Rodzaje i kryteria kontroli NIK, stanowią że legalność obejmuje badanie zarówno zgodności działania z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, jak i aktami stanowienia prawa o charakterze wewnętrznym, wiążącym jedynie podporządkowane organy i jednostki organizacyjne, oraz z kształtującymi ich sytuację prawną, w tym zawartymi umowami.

	Woj. Warmińsko-Mazurskiego i Woj. Łódzkiego, osi 2 RPO Woj. Pomorskiego, Woj. Opolskiego i Woj. Świętokrzyskiego a także osi 3 PO IR oraz RPO Woj. Małopolskiego, Woj. Mazowieckiego, Woj. Śląskiego i Woj. Lubelskiego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2014 r. do zakończenia czynności kontrolnych w jednostkach, ostatnie wystąpienie skierowano 31 stycznia 2019 r. (data podpisania ostatniego wystąpienia pokontrolnego).
Działania na podstawie art. 29 ustawy o NIK	W trakcie kontroli w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju zasięgano informacji w Instytucjach Zarządzających regionalnymi programami operacyjnymi. W trakcie kontroli u przedsiębiorcy wykonującego zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wzrost konkurencyjności firmy poprzez wdrożenie na rynek innowacyjnej folii typu stretch* w ramach PO IR zasięgano informacji w Instytucji Zarządzającej PO IR oraz w Instytucji Pośredniczącej PO IR, a w trakcie kontroli u przedsiębiorców wykonujących zadania beneficjentów realizujących projekty współfinansowane w ramach RPO zasięgano informacji w Instytucjach Zarządzających i Instytucjach Pośredniczących regionalnych programów operacyjnych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2) lit. f) ustawy o NIK.
Udział innych organów kontroli na podstawie art. 12 ustawy o NIK	Nie wystąpiła potrzeba współpracy NIK z innymi organami kontroli na podstawie art. 12 ustawy o NIK.
Pozostałe informacje	Czynności kontrolne zostały przeprowadzone w terminie od 1 października 2018 r. do 31 stycznia 2019 r.
Stan realizacji wniosków pokontrolnych	Do Ministra Inwestycji i Rozwoju zostało skierowane wystąpienie pokontrolne, w którym w związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie sformułowała wniosków. Do skontrolowanych przedsiębiorców, wykonujących zadania beneficjentów realizujących projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach PO IR i 16 RPO zostało skierowanych 35 wystąpień pokontrolnych. Z ogólnej liczby skierowanych przez NIK dziewięciu wniosków pokontrolnych, według stanu na 18 kwietnia 2019 r. dwa wnioski nie zostały zrealizowane, pięć wniosków zostało zrealizowanych a dwa pozostają w trakcie realizacji. Wnioski pokontrolne skierowane do sześciu beneficjentów – przedsiębiorców dotyczyły przede wszystkim: – wykorzystywania środków trwałych zakupionych w związku z realizacją projektu zgodnie z celem inwestycji technologicznej, określonym w umowie i wniosku o dofinansowanie (jeden przedsiębiorca realizujący projekt w ramach PO IR), – podjęcia działań na rzecz zintensyfikowania sprzedaży innowacyjnego produktu w celu osiągnięcia przychodów w wysokości określonej w umowie o dofinansowanie (jeden przedsiębiorca realizujący projekt w ramach PO IR), – poinformowania IP o zagrożeniu nieosiągnięcia wartości wskaźnika przychodów ze sprzedaży nowych produktów na poziomie określonym w umowie oraz we wniosku o dofinansowanie projektu (jeden przedsiębiorca realizujący projekt w ramach PO IR), – zintensyfikowania działań mających na celu osiągnięcia przychodów ze sprzedaży nowych produktów oraz podjęcie działań w celu urealnienia tego wskaźnika do aktualnych warunków rynkowych (jeden przedsiębiorca realizujący projekt w ramach PO IR), – umieszczenia w miejscu realizacji projektu tablicy informacyjnej, zgodnie z wymogami określonymi w pkt 1 lit. b, pkt 3.3 załącznika nr 5 umowy o dofinansowanie Projektu (jeden przedsiębiorca realizujący projekt w ramach RPO Woj. Mazowieckiego), – umieszczenia na stronie internetowej Spółki opisu Projektu zgodnie z wymogami określonymi w pkt 1 lit. c ww. załącznika nr 5 (jeden przedsiębiorca realizujący projekt w ramach RPO Woj. Mazowieckiego),

- zintensyfikowania działań zmierzających do realizacji wskaźnika zatrudnienia (jeden przedsiębiorca realizujący projekt w ramach RPO Woj. Zachodniopomorskiego),
- przekazania do IZ informacji o poziomie realizacji wskaźników rezultatu (jeden przedsiębiorca realizujący projekt w ramach RPO Woj. Zachodniopomorskiego),

Z odpowiedzi kierowników jednostek kontrolowanych na wystąpienia pokontrolne wynika m.in., że:

- przedsiębiorca realizujący projekt w ramach PO IR poinformował Bank Gospodarstwa Krajowego wykonujący zadania IP o nieosiągnięciu wartości docelowej wskaźnika „Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów",
- dwóch przedsiębiorców realizujących projekty w ramach PO IR zintensyfikowało działania podejmowane w celu zwiększenia sprzedaży na rynku krajowym oraz eksportowym, a w konsekwencji wzrostu przychodów generowanych przez projekt.

Powiadomienia na podstawie art. 62a ustawy o NIK

Na podstawie art. 62a ustawy o NIK zostały skierowane powiadomienia do Ministra Inwestycji i Rozwoju oraz do Dyrektora Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych (MJWPU) w sprawie nieprawidłowości stwierdzonych u dwóch beneficjentów. Z odpowiedzi przekazanej przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju wynika m.in., że IP zwróciła się do beneficjenta o przekazanie szczegółowych wyjaśnień w sprawie. W zależności od uzyskanych od beneficjenta wyjaśnień, IP podejmie decyzję co do dalszego postępowania w sprawie co do ewentualnego nałożenia korekty finansowej. Z odpowiedzi przekazanej przez p.o. Dyrektora Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych wynika, że MJWPU przeprowadziła kontrolę projektu i nie skorzystała z możliwości rozwiązania umowy na mocy §21 ust. 1 pkt 7, uznając uchybienia jako niewystarczające do rozwiązania umowy o dofinansowanie.

Wykaz jednostek kontrolowanych

Departament Administracji Publicznej przeprowadził kontrolę w Ministerstwie Inwestycji Rozwoju. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki pełnili:

1. Jerzy Kwieciński, Minister Inwestycji i Rozwoju, od 9 stycznia 2018 r.

2. Mateusz Morawiecki, Minister Finansów i Rozwoju, od 28 września 2016 r. do 8 stycznia 2018 r.

3. Mateusz Morawiecki, Minister Rozwoju, od 16 listopada 2015 r. do 27 września 2016 r.

4. Maria Wasiak, Minister Infrastruktury i Rozwoju, od 22 września 2014 r. do 15 listopada 2015 r.

5. Elżbieta Bieńkowska, Minister Infrastruktury i Rozwoju, od 27 listopada 2013 r. do 21 września 2014 r.

Departament Administracji Publicznej i 16 Delegatur NIK przeprowadziło kontrolę u 35 przedsiębiorców wykonujących zadania beneficjentów realizujących projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach PO IR oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Poniżej przedstawiono zestawienie jednostek organizacyjnych NIK przeprowadzających kontrolę i skontrolowanych beneficjentów realizujących projekty współfinansowane ze środków unijnych. Nazwy przedsiębiorstw zawierają nazwiska osób fizycznych, podawanie ich do publicznej wiadomości nie jest konieczne do realizacji celu kontroli.

L.p.	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę	Jednostka kontrolowana
1.	Departament Administracji Publicznej	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wzrost konkurencyjności firmy poprzez wdrożenie na rynek innowacyjnej folii typu stretch* w ramach PO IR
2.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji hydrofobowych płytek elewacyjnych wytworzonych na bazie białej masy ceramicznej (klinkierowej)* w ramach PO IR
3.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie nowatorskiego sposobu malowania proszkowego elementów stalowych* w ramach PO IR
4.	Delegatura NIK w Białymstoku	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Zasadnicza zmiana procesu produkcji kostki brukowej podstawą ekoinnowacji* w firmie w ramach RPO Woj. Podlaskiego
5.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Innowacyjna technologia produkcji okien Powertherm* w ramach RPO Woj. Podlaskiego
6.	Delegatura NIK w Bydgoszczy	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnego laserowego systemu CO2 do zabiegów z zakresu ginekologii estetycznej oraz leczenia nietrzymania moczu* w ramach RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego
7.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnej technologii opartej na wynikach prac B+R w celu wprowadzenia na rynek nowych rodzajów grzejników* w ramach RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego
8.	Delegatura NIK w Gdańsku	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wprowadzenie nowej, innowacyjnej usługi integrującej metody diagnostyczne i procedury lecznicze chrapania i obturacyjnego bezdechu sennego w jednym ośrodku medycznym dla wczesnego wykrywania oraz leczenia chorób cywilizacyjnych i okresu starzenia się* w ramach RPO Woj. Pomorskiego
9.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wzrost konkurencyjności firmy ZOOKARINA poprzez realizację partnerskiego projektu inwestycyjnego umożliwiającego wyjście na rynek krajowy i zagraniczny, dzięki stworzeniu nowych kanałów i procesów sprzedażowych* w ramach RPO Woj. Pomorskiego
10.	Delegatura NIK w Katowicach	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Rozwój przedsiębiorstwa poprzez wdrożenie innowacyjnego procesu produkcji* w ramach RPO Woj. Śląskiego
11.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnej technologii hartowania szkła w celu wprowadzenia do oferty nowych wyrobów i zwiększenia konkurencyjności firmy na rynku międzynarodowym* w ramach RPO Woj. Śląskiego
12.	Delegatura NIK w Kielcach	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wzmocnienie pozycji rynkowej przedsiębiorstwa poprzez wdrożenie innowacyjnych produktów w wyniku prac badawczo-rozwojowych* w ramach RPO Woj. Świętokrzyskiego
13.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wzrost konkurencyjności firmy poprzez wdrożenie innowacyjnego produktu - hydroaktywnego gruntu* w ramach RPO Woj. Świętokrzyskiego
14.	Delegatura NIK w Krakowie	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Rozwój potencjału technicznego firmy w celu produkcji komponentów instalacji odnawialnych źródeł energii* w ramach RPO Woj. Małopolskiego
15.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Podniesienie innowacyjności i wydajności produkcji firmy w obszarze OZE* w ramach RPO Woj. Małopolskiego
16.	Delegatura NIK	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstwa*

	w Lublinie	*poprzez zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń oraz wdrożenie innowacyjnego procesu produkcji* w ramach RPO Woj. Lubelskiego
17.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Dywersyfikacja działalności i wprowadzenie do oferty przedsiębiorstwa dwóch nowych usług dzięki wdrożeniu innowacji* w ramach RPO Woj. Lubelskiego
18.	Delegatura NIK w Łodzi	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Rozbudowa działu B+R przedsiębiorstwa zmierzająca do opracowania nowych i udoskonalonych rozwiązań produktowych* w ramach RPO Woj. Łódzkiego
19.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Zakup infrastruktury badawczej przez przedsiębiorstwo drogą do opracowania nowej rodziny wierteł do użytku w protetyce stomatologicznej* w ramach RPO Woj. Łódzkiego
20.	Delegatura NIK w Olsztynie	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie wyników prac B+R w przedsiębiorstwie* w ramach RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego
21.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji turbin wodnych* w ramach RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego
22.	Delegatura NIK w Opolu	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnego rozwiązania w przedsiębiorstwie* w ramach RPO Woj. Opolskiego
23.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji w celu wprowadzenia do oferty firmy armatury do automatycznej regulacji przepływów mediów w warunkach nadkrytycznych* w ramach RPO Woj. Opolskiego
24.	Delegatura NIK w Poznaniu	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa dzięki udoskonaleniu usługi szerokopasmowego Internetu oraz wdrożeniu innowacyjnej usługi transmisji strumieni wideo w standardzie UHD w sieci HFC* w ramach RPO Woj. Wielkopolskiego
25.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Zakup gąsienicowej układarki mas bitumicznych oraz frezarki drogowej celem wdrożenia nowych oraz udoskonalonych usług w firmie* w ramach RPO Woj. Wielkopolskiego
26.	Delegatura NIK w Rzeszowie	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wprowadzenie innowacyjnej usługi odwadniania głębokich wykopów metodą podciśnieniową z wykorzystaniem zaawansowanej technologii montażu igłostudni i igłofiltrów opartej na wynikach prac B+R* w ramach RPO Woj. Podkarpackiego
27.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa poprzez uruchomienie produkcji nowych typów pianek poliuretanowych* w ramach RPO Woj. Podkarpackiego
28.	Delegatura NIK w Szczecinie	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Utworzenie innowacyjnego zakładu produkcji chusteczek nawilżanych na obszarze Województwa Zachodniopomorskiego - Etap I* w ramach RPO Woj. Zachodniopomorskiego
29.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstwa na rynku międzynarodowym i krajowym poprzez wdrożenie do produkcji nowych innowacyjnych produktów* w ramach RPO Woj. Zachodniopomorskiego
30.	Delegatura NIK w Warszawie	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Podniesienie konkurencyjności firmy poprzez wdrożenie wyników badań oraz dywersyfikację oferty* w ramach RPO Woj. Mazowieckiego
31.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie nowoczesnej technologii otrzymywania regranulatu polietylenu z odpadów* w ramach RPO Woj. Mazowieckiego

32.	Delegatura NIK we Wrocławiu	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Transfer nowej technologii hybrydowej podstawą rozwoju firmy* w ramach RPO Woj. Dolnośląskiego
33.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie nowej technologii generycznej w produkcji prototypów i krótkich serii metodą szlifowania w materiale pełnym* w ramach RPO Woj. Dolnośląskiego
34.	Delegatura NIK w Zielonej Górze	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Zakup środków trwałych w celu wdrożenia innowacyjnej technologii odzyskiwania pyłu mineralnego z procesu wytwarzania kruszyw skalnych* w ramach RPO Woj. Lubuskiego
35.		Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnego procesu produkcji okładzin podłogowych PVC drukowanych digitalnie* w ramach RPO Woj. Lubuskiego

6.1.1. Wykaz ocen kontrolowanych jednostek

Lp.	Nazwa kontrolowanej jednostki	Ocena kontrolowanej działalności	Stany mające wpływ na wydaną ocenę	
			prawidłowe	nieprawidłowe
1.	Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju	pozytywna	Kontrola wykazała, że w 2018 r. nastąpiło przyspieszenie realizacji wskaźników określonych jako cele pośrednie na koniec 2018 r. Sprawozdanie z postępów we wdrażaniu Umowy Partnerstwa za 2016 r. zostało sporządzone zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia wykonawczego KE nr 207/2015 z dnia 20 stycznia 2015 r. Zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 2.1.3 Wytycznych w zakresie monitorowania, IZ POIR monitorowała postępy w realizacji wskaźników i postępu rzeczowego w POIR. Wdrożone zostały dwie z trzech przyjętych do realizacji rekomendacji z badania ewaluacyjnego.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
2.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wzrost konkurencyjności firmy poprzez wdrożenie na rynek innowacyjnej folii typu stretch* w ramach PO IR	opisowa	Beneficjent w ramach projektu pn. Wzrost konkurencyjności firmy poprzez wdrożenie na rynek innowacyjnej folii typu stretch zakupił środki trwałe w postaci maszyny do produkcji folii stretch oraz maszyny do aplikacji materiału antystatycznego na wyprodukowaną folię. Nabyte przez beneficjenta środki trwałe były podczas kontroli NIK jego własnością i były dostosowane do produkcji innowacyjnej folii, co było zgodne z § 3 ust. 4 umowy o dofinansowanie.	Beneficjent opóźnił się z osiągnięciem jednego ze wskaźników rezultatu, dotyczącego zatrudnienia w ramach realizowanego projektu ośmiu pracowników, o dwa miesiące w stosunku do terminu określonego w umowie o dofinasowanie. Beneficjent nie wyznaczył terminu składania ofert na dzień przypadający po dniu ustawowo wolnym od pracy, co było niezgodnie z rozdziałem 6.5.2, pkt 8, lit. a) Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków. Beneficjent dokonał szacowania wartości obu zamówień zrealizowanych w ramach projektu w oparciu o nieaktualne dane oraz nie udokumentował przeprowadzenia procesu szacowania tej wartości, co było niezgodne z pkt 1 podrozdziału 6.5.1 wytycznych w zakresie kwalifikowalności

				wydatków. Beneficjent nie złożył w terminie wniosku sprawozdawczego za drugie półrocze 2016 r., co było niezgodne z § 7 ust. 2 i 3 umowy o dofinansowanie Beneficjent wykonał tablicę pamiątkową informującą o dofinansowaniu projektu ze środków UE w formie papierowego plakatu, który nie był umieszczony w miejscu ogólnie dostępnym, co było niezgodne z § 12 umowy o dofinansowanie Beneficjent wykorzystywał środki trwałe nabyte w trakcie realizacji projektu w głównej mierze w celach, które nie służyły realizacji projektu, co może prowadzić do naruszenia zasady trwałości projektu, o której mowa w art. 71 ust. 1 lit. c) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013. Beneficjent nie poinformował niezwłocznie IP o realnym zagrożeniu dla osiągnięcia wskaźnika rezultatu związanego z osiągnięciem przychodów ze sprzedaży innowacyjnego produktu, co było niezgodne z § 10 ust. 3 umowy o dofinansowanie
3.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji hydrofobowych płytek elewacyjnych wytworzonych na bazie białej masy ceramicznej (klinkierowej)* w ramach PO IR	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie	Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego wpływu na ocenę realizacji projektu.
4.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie nowatorskiego sposobu malowania proszkowego elementów stalowych* w ramach PO IR	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego wpływu na ocenę realizacji projektu.
5.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie	Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego wpływu na ocenę realizacji

	pn. *Zasadnicza zmiana procesu produkcji kostki brukowej podstawą ekoinnowacji* w firmie w ramach RPO Woj. Podlaskiego		o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	projektu.
6.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Innowacyjna technologia produkcji okien Powertherm* w ramach RPO Woj. Podlaskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
7.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnego laserowego systemu CO2 do zabiegów z zakresu ginekologii oraz leczenia nietrzymania moczu* w ramach RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	Stwierdzona nieprawidłowość nie miała zasadniczego wpływu na ocenę realizacji projektu.
8.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnej technologii opartej na wynikach prac B+R w celu wprowadzenia na rynek nowych rodzajów grzejników* w ramach RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
9.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wprowadzenie nowej, innowacyjnej usługi integrującej metody diagnostyczne i procedury lecznicze obturacyjnego bezdechu sennego w jednym ośrodku medycznym dla wczesnego wykrywania oraz leczenia chorób cywilizacyjnych i okresu starzenia się* w ramach RPO Woj. Pomorskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
10.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wzrost*	pozytywna	Przedsiębiorca podejmował skuteczne działania w celu realizacji projektu osiągając założone efekty rzeczowe	Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego wpływu na ocenę realizacji

	konkurencyjności firmy poprzez realizację partnerskiego projektu inwestycyjnego umożliwiającego wyjście na rynek krajowy i zagraniczny, dzięki stworzeniu nowych kanałów i procesów sprzedażowych w ramach RPO Woj. Pomorskiego		i utrzymał je w badanym okresie.	projektu.
11.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Rozwój przedsiębiorstwa poprzez wdrożenie innowacyjnego procesu produkcji* w ramach RPO Woj. Śląskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
12.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnej technologii hartowania szkła w celu wprowadzenia do oferty nowych wyrobów i zwiększenia konkurencyjności firmy na rynku międzynarodowym* w ramach RPO Woj. Śląskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
13.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wzmocnienie pozycji rynkowej przedsiębiorstwa poprzez wdrożenie innowacyjnych produktów w wyniku prac badawczo-rozwojowych* w ramach RPO Woj. Świętokrzyskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
14.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wzrost konkurencyjności firmy poprzez wdrożenie innowacyjnego produktu - hydroaktywnego gruntu* w ramach RPO Woj. Świętokrzyskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
15.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie

	pn. *Rozwój potencjału technicznego firmy w celu produkcji komponentów instalacji odnawialnych źródeł energii* w ramach RPO Woj. Małopolskiego		o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	stwierdzono.
16.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Podniesienie innowacyjności i wydajności produkcji firmy w obszarze OZE* w ramach RPO Woj. Małopolskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego wpływu na ocenę realizacji projektu.
17.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstwa poprzez zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń oraz wdrożenie innowacyjnego procesu produkcji* w ramach RPO Woj. Lubelskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
18.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Dywersyfikacja działalności i wprowadzenie do oferty przedsiębiorstwa dwóch nowych usług dzięki wdrożeniu innowacji* w ramach RPO Woj. Lubelskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
19.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Rozbudowa działu B+R przedsiębiorstwa zmierzająca do opracowania nowych i udoskonalonych rozwiązań produktowych* w ramach RPO Woj. Łódzkiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
20.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Zakup infrastruktury badawczej przez przedsiębiorstwo drogą do opracowania nowej rodziny wierteł do użytku w protetyce*	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.

	stomatologicznej w ramach RPO Woj. Łódzkiego			
21.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie wyników prac B+R w przedsiębiorstwie* w ramach RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
22.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji turbin wodnych* w ramach RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
23.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnego rozwiązania w przedsiębiorstwie* w ramach RPO Woj. Opolskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
24.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji w celu wprowadzenia do oferty firmy armatury do automatycznej regulacji przepływów mediów w warunkach nadkrytycznych* w ramach RPO Woj. Opolskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
25.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa dzięki udoskonaleniu usługi szerokopasmowego Internetu oraz wdrożeniu innowacyjnej usługi transmisji strumieni wideo* w ramach RPO Woj. Wielkopolskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
26.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty	Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego

	realizującego projekt pn. *Zakup gąsienicowej układarki mas bitumicznych oraz frezarki drogowej celem wdrożenia nowych oraz udoskonalonych usług w firmie* w ramach RPO Woj. Wielkopolskiego		zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	wpływu na ocenę realizacji projektu.
27.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wprowadzenie innowacyjnej usługi odwadniania głębokich wykopów metodą podciśnieniową z wykorzystaniem zaawansowanej technologii montażu igłostudni i igłofiltrów opartej na wynikach prac B+R* w ramach RPO Woj. Podkarpackiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
28.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa poprzez uruchomienie produkcji nowych typów pianek poliuretanowych* w ramach RPO Woj. Podkarpackiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
29.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Utworzenie innowacyjnego zakładu produkcji chusteczek nawilżanych na obszarze Województwa Zachodniopomorskiego - Etap I* w ramach RPO Woj. Zachodniopomor-skiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego wpływu na ocenę realizacji projektu.
30.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstwa na rynku międzynarodowym i krajowym poprzez wdrożenie do produkcji nowych innowacyjnych produktów* w ramach	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego wpływu na ocenę realizacji projektu.

	RPO Woj. Zachodniopomor-skiego			
31.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Podniesienie konkurencyjności firmy poprzez wdrożenie wyników badań oraz dywersyfikację oferty* w ramach RPO Woj. Mazowieckiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego wpływu na ocenę realizacji projektu.
32.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie nowoczesnej technologii otrzymywania regranulatu polietylenu z odpadów* w ramach RPO Woj. Mazowieckiego	opisowa	Realizując umowę z dnia 26 marca 2018 r. zawartą z Województwem Mazowieckim o dofinansowanie projektu, beneficjent wybrał wykonawcę projektu, a po wykorzystaniu otrzymanej od Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych zaliczki, przekazał jej rozliczenie w terminie ustalonym w umowie o dofinansowanie.	Przedsiębiorca nie dopełnił obowiązku wynikającego z § 10 ust. 5 umowy o dofinansowanie i nie złożył do MJWPU wniosku sprawozdawczego za I półrocze 2018 r. Przedsiębiorca nie wywiązał się z obowiązku określonego w § 3 ust. 6 pkt 4 umowy o dofinansowanie projektu i nie składał do MJWPU comiesięcznych informacji dotyczących terminów i kwot zadeklarowanych w harmonogramie płatności. Przedsiębiorca nie umieścił w miejscu realizacji projektu tablicy informacyjnej, co było niezgodne z wymogami określonymi w pkt 1 lit. b, pkt 3 i pkt 3.3. załącznika nr 5 umowy o dofinansowanie projektu. Przedsiębiorca nie umieścił na swojej stronie internetowej opisu projektu, co było niezgodne z wymogami określonymi w pkt 1 lit. c załącznika nr 5 umowy o dofinansowanie projektu. Przed dokonaniem wyboru wykonawcy projektu przedsiębiorca nie oszacował wartości zamówienia, co było niezgodne z wymogami określonymi w rozdziale 6.5 pkt 11 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków, a protokół postępowania o udzielenie zamówienia nie spełniał wymogów określonych w rozdziale 6.5.2 pkt 19 lit. c, e, h (i, iii) ww. wytycznych.
33.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta	opisowa	Beneficjent poprawnie przygotował projekt współfinansowany ze	Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła niepełnej dokumentacji

	realizującego projekt pn. *Transfer nowej technologii hybrydowej podstawą rozwoju firmy* w ramach RPO Woj. Dolnośląskiego		środków EFRR w ramach RPO Woj. Dolnośląskiego. W części dotyczącej nabycia przewidzianych w projekcie urządzeń poligraficznych i sprzętu informatycznego zrealizował go zgodnie z umową o dofinansowanie. Osiągnięto także założone efekty projektu.	dotyczącej realizacji działań określonych w umowie powierzającej zarządzanie projektem oraz umowie promocji projektu.
34.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie nowej technologii generycznej w produkcji prototypów i krótkich serii metodą szlifowania w materiale pełnym* w ramach RPO Woj. Dolnośląskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
35.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Zakup środków trwałych w celu wdrożenia innowacyjnej technologii odzyskiwania pyłu mineralnego z procesu wytwarzania kruszyw skalnych* w ramach RPO Woj. Lubuskiego	pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.
36.	Przedsiębiorca wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. *Wdrożenie innowacyjnego procesu produkcji okładzin podłogowych PVC drukowanych digitalnie* w ramach RPO Woj. Lubuskiego	Pozytywna	Przedsiębiorca skutecznie zrealizował projekt osiągając efekty zaplanowane w umowie o dofinansowanie projektu i utrzymał je w badanym okresie.	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.

Nazwy przedsiębiorstw zawierają nazwiska osób fizycznych, podawanie ich do publicznej wiadomości nie jest konieczne do realizacji celu kontroli.

6.2. ANALIZA STANU PRAWNEGO I UWARUNKOWAŃ ORGANIZACYJNO-EKONOMICZNYCH

6.2.1. Analiza stanu prawnego dotyczącego kontrolowanej działalności

Podmioty realizujące politykę rozwoju i dokumenty programowe – umowa partnerstwa i programy operacyjne

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju[24], politykę rozwoju prowadzą m.in. Rada Ministrów i samorząd województwa. Zgodnie z art. 3a tej ustawy minister właściwy ds. rozwoju regionalnego koordynuje realizację strategii rozwoju współfinansowanych ze środków budżetu państwa lub środków rozwojowych pochodzących z UE m.in. przez wykonywanie zadań państwa członkowskiego UE określonych w przepisach UE dotyczących funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz w Umowie Partnerstwa. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ww. ustawy, politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych. Zgodnie z definicją zawartą w art. 5 pkt 1a) ww. ustawy, określenie „dokumenty programowe" oznacza Umowę Partnerstwa oraz programy służące jej realizacji.

Koordynacja realizacji programów operacyjnych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego

Za koordynację realizacji programów operacyjnych odpowiada minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020[25] (dalej: ustawa wdrożeniowa). Zgodnie z art. 4 ust. 2 ww. ustawy, koordynacja realizacji programów operacyjnych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego polega m.in. na monitorowaniu realizacji programów operacyjnych i określaniu celów finansowych i rzeczowych wydatkowania środków w ramach programów operacyjnych na kolejne lata oraz monitorowaniu realizacji tych celów w perspektywie finansowej 2014-2020.

Zarządzanie programami operacyjnymi przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego i zarządy województw

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, instytucją zarządzającą jest:

1) minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego - w przypadku krajowego programu operacyjnego

2) zarząd województwa - w przypadku regionalnego programu operacyjnego.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy wdrożeniowej, do zadań instytucji zarządzającej należy m.in. przygotowanie propozycji kryteriów wyboru projektów, wybór projektów do dofinansowania, zawieranie z wnioskodawcami umów o dofinansowanie projektu, zapewnienie aktualności i poprawności danych służących do monitorowania realizacji programu operacyjnego, ewaluacja programu operacyjnego, monitorowanie postępów realizacji programu operacyjnego.

Monitorowanie postępu rzeczowego programów operacyjnych równolegle z analizą postępu finansowego

Monitorowanie postępu rzeczowego programu operacyjnego jest prowadzone równolegle z analizą postępu finansowego, z uwzględnieniem danych zebranych z poziomu projektów, obejmujących wartości osiągnięte sprawozdawane we wnioskach o płatność, oraz, w przypadku Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności, również wartości wymienione w umowach o dofinansowanie projektu albo w decyzjach o dofinansowaniu projektu. Monitorowanie postępu rzeczowego może być prowadzone w szczególności w oparciu o dane statystyki publicznej oraz wyniki analiz lub ewaluacji programu operacyjnego (art. 26 ust. 1 ustawy wdrożeniowej). W celu zapewnienia spójności monitorowania postępu rzeczowego w programach operacyjnych, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wykonujący zadania państwa członkowskiego ustala listę wskaźników kluczowych dla projektów realizowanych w ramach poszczególnych celów tematycznych oraz pomocy technicznej (art. 26 ust. 2 ustawy wdrożeniowej). Instytucja zarządzająca może ustalić i monitorować

[24] Dz. U. z 2018 r. poz. 1307, ze zm.
[25] Dz. U. 2018 r. poz. 1431.

dodatkowe wskaźniki dla danego programu operacyjnego (art. 26 ust. 4 ustawy wdrożeniowej). Niewykonanie wskaźnika w projekcie może stanowić przesłankę do stwierdzenia nieprawidłowości indywidualnej (art. 26 ust. 6 ustawy wdrożeniowej). W pkt 3 rozdziału 3 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości* podano m.in., że monitorowanie postępu finansowego odbywa się równolegle z monitorowaniem postępu rzeczowego i polega na dokonywaniu oceny, czy postępowi finansowemu towarzyszy proporcjonalny postęp rzeczowy, pozwalający na osiągnięcie celów pośrednich i końcowych w ramach przyznanej alokacji środków.

Realizacja projektów przez beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie

Zgodnie z art. 52 ust. 1 i 2 ustawy wdrożeniowej, podstawę dofinansowania projektu stanowi m.in. umowa o dofinansowanie projektu. Umowa o dofinansowanie projektu może zostać zawarta, jeżeli projekt spełnia wszystkie kryteria wyboru projektów, na podstawie których został wybrany do dofinansowania, oraz zostały dokonane czynności i zostały złożone dokumenty wskazane w regulaminie konkursu. Zgodnie z art. 52a ustawy wdrożeniowej, umowa o dofinansowanie projektu oraz decyzja o dofinansowaniu projektu mogą zostać zmienione, w przypadku gdy zmiany nie wpływają na spełnianie kryteriów wyboru projektu w sposób, który skutkowałby negatywną oceną tego projektu.

Cele tematyczne polityki spójności określone w rozporządzeniu ogólnym nr 1303/2013

Fundusze polityki spójności zostały ściśle powiązane z realizacją celów strategii Europa 2020. W preambule do rozporządzenia ogólnego nr 1303/2013 podkreślono, że „aby przyczynić się do unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu (...) należy skoncentrować wsparcie z EFSI na ograniczonej liczbie wspólnych celów tematycznych". Cele te zostały wymienione w artykule 9 rozporządzenia ogólnego nr 1303/2013. Zasady koncentracji tematycznej dla EFRR zostały opisane w art. 4 rozporządzenia nr 1301/2013 ws. EFRR[26]. Artykuł 4 rozporządzenia nr 1301/2013 ws. EFRR wskazuje zasady dotyczące koncentracji tematycznej w ramach celów tematycznych wymienionych w art. 9 rozporządzenia ogólnego nr 1303/2013 oraz odpowiadających im priorytetów inwestycyjnych wspieranych z EFRR. Zgodnie z powyższymi przepisami, koncentracja tematyczna EFRR, dotyczy następujących celów tematycznych: wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji (cel tematyczny 1); zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) (cel tematyczny 2); wzmacnianie konkurencyjności MŚP (cel tematyczny 3) oraz wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach (cel tematyczny 4), a jej poziom jest uzależniony od kategorii regionów.

Przegląd wyników programów operacyjnych na podstawie wskaźników postępu rzeczowego i finansowego

Zgodnie z załącznikiem II do rozrządzenia nr 1303/2013, w programach operacyjnych ustanowiono dla każdej osi priorytetowej tzw. ramy wykonania, tj. wskaźniki realizacji postępu finansowego i rzeczowego oraz zaplanowano wartości pośrednie tych wskaźników do realizacji w 2018 r. i wartości końcowe do realizacji w 2023 r. Zgodnie z art. 21 rozporządzenia nr 1303/2013, Komisja Europejska przeprowadzi przegląd wyników programów operacyjnych w 2019 r., odnosząc się do ram wykonania określonych w programach. Przegląd wyników będzie obejmował osiągnięcie celów pośrednich programów na poziomie osi priorytetowych, na podstawie informacji przedstawionych w rocznym sprawozdaniu z wdrażania programu przedłożonym w 2019 r. Zgodnie z pkt 1 załącznika II do rozporządzenia nr 1303/2013, ram wykonania nie ustanawia się dla osi priorytetowych i programów operacyjnych dotyczących pomocy technicznej.

[26] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia" oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. U. UE L 347 z 20.12.2013, s. 289, ze zm.)

Rezerwa wykonania w ramach osi priorytetowych programów operacyjnych

Zgodnie z art. 22 ust. 1-3 rozporządzenia nr 1303/2013, na podstawie przeglądu wyników zostanie rozdysponowana rezerwa wykonania, która stanowi pomiędzy 5% a 7% alokacji na każdą oś priorytetową w programie, z wyłączeniem pomocy technicznej. Rezerwa wykonania będzie przyznana wyłącznie tym programom i osiom priorytetowym, w których przypadku cele pośrednie zostały osiągnięte. Wyniki przeglądu będą miały zatem przełożenie na wysokość środków ostatecznie przyznanych w danej osi priorytetowej.

Potencjalne skutki nieosiągnięcia celów zaplanowanych do realizacji w ramach wykonania

W pkt 6 rozdziału 3 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości* podano m.in., że wprowadzenie w perspektywie finansowej 2014-2020, na podstawie art. 20-22 rozporządzenia nr 1303/2013 i rozdziału II rozporządzenia nr 215/2014, mechanizmu ram wykonania, może skutkować ryzykiem nałożenia sankcji związanych z nieosiągnięciem celów pośrednich i końcowych, takich jak realokowanie rezerwy wykonania, zawieszenie płatności lub korekty netto. Wobec tego istnieje konieczność monitorowania postępu w realizacji celów rocznych, pośrednich i końcowych dla ram wykonania w cyklu kwartalnym. Roczne cele realizacji ram wykonania stanowią uzupełnienie unijnego systemu monitorowania ram wykonania, który określony został jako cele pośrednie (dla 2018 r.) i końcowe (dla 2023 r.). Roczne cele określane są dla lat 2016, 2017, 2019-2022 i wykorzystywane są dla potrzeb monitorowania na poziomie krajowym.

Wskaźniki postępu rzeczowego i finansowego zaplanowane do realizacji w tzw. „ramach wykonania" programów operacyjnych

Zgodnie z art. 27 ust. 4 rozporządzenia nr 1303/2013 w każdej osi priorytetowej programu operacyjnego określa się wskaźniki i odpowiadające im wartości docelowe wyrażone ilościowo lub jakościowo, zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy, służące do oceny postępów z wdrażania programu w kierunku osiągania celów jako podstawę monitorowania i przeglądu wyników. Wskaźniki te obejmują m.in.:

a) wskaźniki finansowe odnoszące się do alokowanych wydatków;
b) wskaźniki produktu odnoszące się do wspieranych operacji;
c) wskaźniki rezultatu odnoszące się do danego priorytetu.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 215/2014, cele pośrednie i końcowe ustala się na poziomie priorytetu. Wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania odpowiadają ponad 50% alokacji finansowej na dany priorytet. Zgodnie z art. 5 ust. 2 rozporządzenia nr 215/2014, cel pośredni i cel końcowy dla wskaźnika finansowego dotyczą całkowitej kwoty wydatków kwalifikowalnych, wprowadzonej do systemu rachunkowości instytucji certyfikującej i poświadczonej przez tę instytucję zgodnie z art. 126 rozporządzenia ogólnego nr 1303/2013.

Zgodnie z załącznikiem 3 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020,* kluczowy etap wdrażania (KEW) jest stosowany wówczas, gdy wartość celu pośredniego oszacowana dla wskaźnika produktu jest równa zeru, a może być stosowany również wtedy, gdy jest ona niewielka lub trudna do oszacowania. KEW jest bezpośrednio powiązany z jednym, konkretnym wskaźnikiem produktu, ale nie zastępuje go i jest dodatkowym elementem ram wykonania. Zgodnie z art. 5 ust. 4 rozporządzenia nr 215/2014, kluczowy etap wdrażania oznacza ważny etap wdrażania operacji w ramach danego priorytetu, którego zakończenie jest weryfikowalne i może być wyrażone w postaci liczby lub udziału procentowego. Kluczowe etapy wdrażania traktuje się jak wskaźniki.

Przepisy prawa UE dotyczące osiągnięcia wskaźników postępu rzeczowego i finansowego

Zgodnie z art. 6 ust. 1-4 rozporządzenia nr 215/2014, osiągnięcie celów pośrednich i końcowych ocenia się z uwzględnieniem wszystkich wskaźników i kluczowych etapów wdrażania zawartych w ramach wykonania, określonych na poziomie priorytetu. Cele pośrednie lub końcowe priorytetu uważa się za osiągnięte, jeżeli wszystkie wskaźniki zawarte w odpowiednich ramach wykonania osiągnęły co najmniej 85% wartości celu pośredniego do końca 2018 r. W przypadku gdy ramy wykonania obejmują trzy lub więcej wskaźników, cele pośrednie lub końcowe priorytetu uważa się za osiągnięte, jeżeli wszystkie wskaźniki z wyjątkiem jednego osiągnęły co najmniej 85%

wartości odpowiedniego celu pośredniego do końca 2018 r. Wskaźnik, który nie osiągnął 85% wartości odpowiedniego celu pośredniego lub docelowego, musi osiągnąć co najmniej 75% wartości odpowiedniego celu pośredniego lub docelowego. W przypadku priorytetu, dla którego ramy wykonania zawierają nie więcej niż dwa wskaźniki, nieosiągnięcie do końca 2018 r. co najmniej 65% wartości celu pośredniego dla jednego z tych wskaźników uważa się za poważne niepowodzenie w wykonaniu celów pośrednich. W przypadku priorytetu, dla którego ramy wykonania obejmują więcej niż dwa wskaźniki, nieosiągnięcie co najmniej 65% wartości celu pośredniego do końca 2018 r. dla co najmniej dwóch z tych wskaźników uznaje się za poważne niepowodzenie w wykonaniu celów pośrednich.

Rozporządzenie nr 215/2014 zostało zmienione rozporządzeniem z dnia 23 lutego 2018 r.[27] w zakresie zmian sposobu określania celów pośrednich i końcowych dla wartości wskaźników produktu na potrzeby ram wykonania w odniesieniu do EFSI. Zgodnie z art. 1 pkt 1) rozporządzenia nr 276/2018 został zmieniony art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 215/2014, który otrzymał brzmienie: „Cel pośredni i cel końcowy dla wskaźnika produktu dotyczy wartości uzyskanych poprzez operacje, w których wszystkie przedsięwzięcia służące osiągnięciu produktów zostały w pełni zrealizowane, lecz dla których niekoniecznie zostały dokonane wszystkie płatności, lub wartości uzyskanych poprzez operacje, które zostały rozpoczęte ale w przypadku których niektóre z przedsięwzięć służących osiągnięciu produktów nadal są w toku, lub też jednych i drugich".

6.2.2. Analiza uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Krajowe i regionalne programy operacyjne

W Polsce ustanowiono sześć krajowych i szesnaście regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020, po jednym dla każdego województwa. Za realizację programów operacyjnych odpowiada Instytucja Zarządzająca (IZ), której zadania dla krajowych programów operacyjnych wykonuje minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, a dla regionalnych programów operacyjnych – Zarząd Województwa za pomocą obsługującego go Urzędu Marszałkowskiego.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

(PO IŚ)

Największy polski program operacyjny. Jest źródłem funduszy na infrastrukturę transportową, ochronę środowiska, energetykę, gospodarkę niskoemisyjną, ochronę zdrowia i kulturę. W ramach programu podjęte powinny zostać działania, dzięki którym polska gospodarka stanie się bardziej konkurencyjna, energooszczędna i niskoemisyjna oraz będzie efektywnie korzystać z zasobów naturalnych i sprzyjać ograniczeniu emisji CO2. Powstaniu probiznesowego środowiska gospodarczego sprzyjać mają również inwestycje w bardziej zrównoważony transport, sieci energetyczne, ochronę środowiska, służbę zdrowia, kulturę oraz techniki ograniczania i przystosowywanie się do zmiany klimatu. Inwestycje te mają również wpłynąć na poprawę warunków życia obywateli. Zaplanowane efekty to m.in.: zwiększenie udziału energii odnawialnej w końcowym zużyciu energii brutto do poziomu 15%, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20,6%, budowa, rozszerzenie lub modernizacja 6,5 tys. km sieci kanalizacyjnej, uwzględnienie w planach zarządzania wszystkich obszarów Natura 2000, wybudowanie lub zmodernizowanie 120 oczyszczalni ścieków, skrócenie czasu przejazdu samochodem i pociągiem między głównymi polskimi miastami do 3,7 godz., wybudowanie i modernizację 591 km gazociągów, przebudowę lub modernizację 522 km linii kolejowych, zakup nowych lub modernizacja obecnych (w sumie 167) taborów kolejowych, budowa lub modernizacja 86 km linii tramwajowych lub linii metra.

[27] Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/276 z dnia 23 lutego 2018 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 2015/2014 w odniesieniu do zmian sposobu określania celów pośrednich i końcowych dla wartości wskaźników produktu na potrzeby ram wykonania w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. U. UE L 54 z 24.02.2018, s. 4).

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (PO IR)

Inwestycje w innowacyjność polskiej gospodarki, współpracę nauki z biznesem oraz rynkowe wdrażanie efektów badań. Celem programu jest pobudzenie innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez wzrost wydatków przedsiębiorstw na działalność naukowo-badawczą oraz dzięki usprawnieniu współpracy pomiędzy stronami zaangażowanymi w rozwój innowacyjności. Zaplanowane efekty to m.in.: zwiększenie do 1% wydatków na badania i rozwój w stosunku do PKB, prawie dwukrotny wzrost udziału (do 13%) zaawansowanych technologicznie produktów w całości polskiego eksportu, wzrost udziału projektów rozwojowo-badawczych do 72,6%, wsparcie dla ponad 12 tys. firm w zakresie prowadzenia badań naukowych i wdrażania innowacji, przeznaczenie dodatkowych 4,4 mld euro z funduszy prywatnych na badania naukowe i innowacje, utworzenie 20,5 tys. nowych miejsc pracy, większe wykorzystanie instrumentów finansowych we wspieraniu przedsięwzięć biznesowych skoncentrowanych na działalności badawczej.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER)

Działania na aktywizację zawodową osób młodych (15-29 lat), reformy polityk publicznych w obszarze rynku pracy, gospodarki i edukacji, rozwój szkolnictwa wyższego, wyższą jakość usług służby zdrowia i programy profilaktyczne oraz na innowacje społeczne i współpracę ponadnarodową. Inwestycje będą prowadzone w następujących obszarach: promowanie trwałego zatrudnienia i jakości zatrudnienia oraz wspieranie mobilności zawodowej, promowanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, inwestowanie w kształcenie, umiejętności i uczenie się przez całe życie, wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej. Głównymi beneficjentami zaplanowanych działań będą centralne organy rządowe, jednostki samorządu terytorialnego, gminy, sądy i instytucje sądowe, partnerzy społeczni oraz organizacje sektora społecznego.

Program Operacyjny Polska Cyfrowa (PO PC)

Skupia się na wdrażaniu szybkich sieci szerokopasmowych oraz na rozwoju e-usług dla administracji publicznej. Wspiera także inicjatywy ukierunkowane na doskonalenie kompetencji cyfrowych obywateli. Zaplanowane efekty to m.in.: uzyskanie przez wszystkie polskie gospodarstwa domowe dostępu do szybkiego połączenia szerokopasmowego, większe wykorzystanie internetu w kontaktach obywateli i przedsiębiorstw z administracją publiczną dla 50% mieszkańców i ponad 90% firm, bardziej zaawansowane e-usługi publiczne, lepszy dostęp do publicznych serwisów informacyjnych, wzrost odsetka osób regularnie korzystających z internetu do ponad 80%, spadek liczby osób, które nigdy nie korzystały z internetu i wyższy poziom umiejętności cyfrowych.

Program Operacyjny Polska Wschodnia (PO PW)

Celem programu jest stymulowanie rozwoju w Polsce Wschodniej oraz zwiększenie atrakcyjności tego makroregionu pod względem inwestycyjnym i mieszkaniowym. W ramach programu rozwiązywane będą również problemy wspólne dla wszystkich pięciu tamtejszych województw (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, podkarpackie i świętokrzyskie), dotyczące m.in. zatrzymania młodych ludzi w regionie, zwiększenia przedsiębiorczości oraz modernizacji infrastruktury kolejowo-drogowej. Wsparcie na szczeblu makroregionalnym to uzupełnienie pięciu regionalnych programów operacyjnych, które ma dać nowy impuls rozwojowy tej znajdującej się w niekorzystnym położeniu, ale prężnie rozwijającej się części Polski. Pomoże to także kontynuować lub dokończyć inwestycje rozpoczęte w okresie programowania na lata 2007-2013. Zaplanowane efekty to m.in.: powstanie 910 innowacyjnych przedsiębiorstw zarządzanych przez osoby w wieku poniżej 35 lat, zakup 270 niskoemisyjnych jednostek transportu miejskiego, modernizacja lub przebudowa 540 km linii kolejowych.

Program Operacyjny Pomoc Techniczna (PO PT)

Środki na zadania w ramach systemu wdrażania funduszy unijnych w Polsce, m.in. szkolenia dla beneficjentów i pracowników instytucji wdrażających fundusze. W ramach programu skupiono się na dwóch głównych priorytetach: wzmocnieniu organów krajowych zaangażowanych w zarządzanie środkami, korzystanie ze środków oraz audyt środków z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, a także zwiększeniu potencjału beneficjentów w zakresie przygotowania i wdrażania projektów.

RPO Woj. Dolnośląskiego

Celem programu jest podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska. Priorytetem będzie zwiększenie konkurencyjności gospodarki, a co za tym idzie m.in. zmniejszenie bezrobocia. Zaplanowane efekty to m.in. wzrost wydatków w relacji do PKB na badania naukowe i rozwój, ponad dwukrotny wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym, zwiększenie oszczędności wynikających z poprawy wydajności energetycznej w instytucjach publicznych i przedsiębiorstwach państwowych, rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej w regionie, większa liczba bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, którzy znaleźli pracę dzięki wsparciu udzielonemu w ramach programu, utworzenie około 4,7 tys. nowych miejsc w żłobkach oraz około 3,1 tys. miejsc w przedszkolach, udzielenie pomocy ponad 7 tys. osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców. Zaplanowane efekty to wzrost udziału w PKB wydatków przedsiębiorstw na badania i rozwój, zwiększenie udziału innowacyjnych przedsiębiorstw, zwiększenie liczby przejazdów środkami transportu publicznego na mieszkańca w obszarach miejskich do 148 rocznie, 65% udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitej produkcji energii elektrycznej, bezpośredni dostęp 80% populacji do systemu odprowadzania ścieków, ponad pięciokrotny wzrost ilości segregowanych odpadów miejskich zbieranych selektywnie, 75% dzieci w wieku od 3 do 4 lat objętych edukacją przedszkolną, pomoc dla ponad 24 tys. bezrobotnych przy poszukiwaniu pracy, pomoc dla ponad 54 tys. studentów w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych.

RPO Woj. Lubuskiego

Celem programu jest długotrwały i zrównoważony rozwój województwa lubuskiego i poprawa jakości życia jego mieszkańców poprzez wzmocnienie potencjał regionu i wyeliminowanie barier hamujących rozwój. Zaplanowane efekty to m.in.: pięciokrotny wzrost wydatków na badania i rozwój, wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym do poziomu 12,5%, zwiększenie oszczędności wynikających z poprawy wydajności energetycznej w instytucjach publicznych oraz prywatnych domach i mieszkaniach, rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej w regionie, większa liczba bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, którzy znaleźli pracę dzięki wsparciu udzielonemu w ramach programu, wzrost kwalifikacji zawodowych dzięki wsparciu udzielonemu w ramach programu, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej i edukacji w regionie, zmniejszenie wskaźnika populacji zagrożonej ubóstwem do poziomu poniżej 13%.

RPO Woj. Łódzkiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności województwa łódzkiego oraz poprawa warunków życia jego mieszkańców poprzez wdrożenie zasad zrównoważonego rozwoju. Zaplanowane efekty to m.in.: dwukrotny wzrost wydatków na badania naukowe i rozwój, wzrost udziału w rynku innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych (do ponad 14%) i przedsiębiorstw z sektora usług (do ponad 20%), prawie dwukrotny wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym, zwiększenie oszczędności wynikających z poprawy wydajności energetycznej w instytucjach publicznych i przedsiębiorstwach państwowych, lepsza jakość powietrza w obszarach miejskich, podłączenie do infrastruktury wodno-ściekowej 70% populacji, rozwój infrastruktury transportowej w regionie, zmniejszenie bezrobocia do poziomu 7,6%, utworzenie w żłobkach ponad 4,8 tys. nowych miejsc, utworzenie 3,6 tys. nowych miejsc w szkołach i przedszkolach, udzielenie pomocy około 28 tys. osobom zagrożonym ubóstwem, poprawa jakości i wyższa dostępność usług medycznych, zmniejszenie ubóstwa i wykluczenia społecznego dzięki poprawie jakości i wyższej dostępności usług socjalnych.

RPO Woj. Opolskiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności województwa opolskiego oraz poprawa warunków życia jego mieszkańców poprzez wdrożenie zasad zrównoważonego rozwoju. Zaplanowane efekty to m.in.: zwiększenie wydatków na badania i rozwój w stosunku do PKB z 0,16% do 0,37%, wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym z 4% do 7%, zwiększenie oszczędności wynikających z poprawy wydajności energetycznej w instytucjach publicznych i przedsiębiorstwach państwowych, rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej w regionie, większa liczba bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, którzy znaleźli pracę dzięki wsparciu udzielonemu w ramach programu, wzrost kwalifikacji zawodowych dzięki wsparciu udzielonemu w ramach programu, utworzenie około 227 nowych miejsc w żłobkach oraz około 100 miejsc w przedszkolach, udzielenie pomocy około 44,9 tys. osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

RPO Woj. Śląskiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności regionu oraz poprawa warunków życia jego mieszkańców poprzez wdrożenie zasad zrównoważonego rozwoju. Zaplanowane efekty to m.in.: wzrost wydatków firm na badania i rozwój, intensyfikacja działalności innowacyjnej MŚP, ograniczenie rocznego zużycia energii w jednostkach administracji publicznej, zakup 230 nowych, przyjaznych środowisku jednostek transportu miejskiego, utworzenie 62 nowych, wielozadaniowych obiektów miejskich, takich jak parkingi typu „parkuj i jedź" czy „zostaw rower i jedź", zmniejszenie rocznej emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie możliwości przerobowych w zakresie recyklingu do 96 426 ton rocznie, utworzenie 267 km nowej sieci kanalizacyjnej, modernizacja 90 km dróg kolejowych i 100 km linii tramwajowych, wsparcie dla prawie 50 tys. osób bezrobotnych w zakresie poszukiwania pracy i podniesienia kwalifikacji zawodowych, utworzenie około 4,5 tys. nowych miejsc w żłobkach.

RPO Woj. Wielkopolskiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności gospodarczej oraz wzmocnienie spójności społecznej w województwie wielkopolskim. Ponadto realizacja programu ma przyczynić się do zredukowania dysproporcji społecznych w regionie. Zaplanowane efekty to m.in.: rozwój infrastruktury drogowej – budowa i modernizacja 280 km dróg, wsparcie dla ponad 1 tys. przedsiębiorstw, dostęp do zmodernizowanej oczyszczalni ścieków dla ponad 64 tys. mieszkańców, pomoc dla prawie 62 tys. bezrobotnych przy poszukiwaniu pracy, Pomoc dla ok. 33,5 tys. mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, utworzenie 12,5 tys. nowych miejsc w przedszkolach.

RPO Woj. Lubelskiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności gospodarczej oraz wzmocnienie spójności społecznej i terytorialnej w regionie. Zaplanowane efekty to m.in.: zwiększenie udziału firm innowacyjnych do 29% przedsiębiorstw sektora przemysłowego i usługowego, wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitej produkcji energii elektrycznej do 5,6%, zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z transportu miejskiego do 202,5 mln; budowa 409 km sieci kanalizacyjnej i 323 km sieci wodociągowej, zwiększenie do 78% odsetka dzieci w wieku od 3 do 4 lat objętych edukacją przedszkolną, wsparcie dla ponad 20 tys. bezrobotnych mieszkańców regionu.

RPO Woj. Małopolskiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności województwa małopolskiego oraz poprawa warunków życia jego mieszkańców poprzez wdrożenie zasad zrównoważonego rozwoju. Zaplanowane efekty to m.in.: wsparcie dla 720 firm w zakresie badań i rozwoju, wdrożenie przez 50 jednostek administracji publicznej wytycznych dotyczących rozwoju cyfrowego, wsparcie dla 1,4 tys. firm z sektora MŚP, wymiana 26 tys. szkodliwych dla środowiska generatorów ciepła, wybudowanie 480 km sieci kanalizacyjnej, wybudowanie lub zmodernizowanie 270 km dróg, udzielenie wsparcia dla 40 tys. bezrobotnych, udzielenie pomocy 23,9 tys. mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pomoc w podnoszeniu poziomu kluczowych umiejętności u 54 tys. uczniów, rewitalizacja 370 ha powierzchni miejskich.

RPO Woj. Mazowieckiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności gospodarki regionu w oparciu o jej potencjał i zasoby. Zaplanowane efekty to m.in.: zwiększenie do 0,85% wydatków prywatnych na badania i rozwój, wzrost eksportu firm z sektora MŚP, wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitej produkcji energii elektrycznej do 15%, poprawa jakości powietrza w miastach dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do dopuszczalnego poziomu, podwojenie odsetka (do 22,5%) odpadów miejskich zbieranych selektywnie, zmniejszenie liczby osób zamieszkujących zdegradowane obszary miejskie wymagających wsparcia opieki społecznej, skrócenie czasu pobytu w szpitalach psychiatrycznych na rzecz opieki ambulatoryjnej, pomoc dla ponad 24 tys. bezrobotnych przy poszukiwaniu pracy, pomoc dla ponad 40 tys. studentów w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych.

RPO Woj. Podkarpackiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności województwa podkarpackiego oraz poprawa warunków życia jego mieszkańców poprzez wdrożenie zasad zrównoważonego rozwoju. Zaplanowane efekty to m.in.: zwiększenie wydatków na badania i rozwój, wsparcie dla prawie 2 tys. przedsiębiorstw, modernizacja 107 km linii kolejowych i wybudowanie 273 km nowych dróg, wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym do 15%, zwiększenie odsetka populacji posiadającej dostęp do systemu odprowadzania ścieków do 80%, utworzenie około 3,5 tys. nowych miejsc w żłobkach oraz około 10 tys. miejsc w przedszkolach, udzielenie pomocy dla ponad 17,5 tys. osób bezrobotnych, wsparcie dla ponad 16,5 tys. mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

RPO Woj. Podlaskiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności gospodarki województwa w oparciu o jego potencjał i zasoby. Zaplanowane efekty to m.in.: wzrost wartości wskaźnika zatrudnienia do 68,9%, zmniejszenie wskaźnika ubóstwa do 20,5%, lepsze wykorzystanie innowacji w MŚP, wzrost mobilności pracowników i przedsiębiorczości mieszkańców, poprawa edukacji w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych dla rynku pracy, lepszy dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku od 3 do 4 lat, poprawa zasięgu sieci kolejowo-drogowej, większy udziału energii odnawialnej.

RPO Woj. Pomorskiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności województwa przy jednoczesnej poprawie warunków życia jego mieszkańców w ramach zasad zrównoważonego rozwoju. Zaplanowane efekty to m.in.: zwiększenie odsetka przedsiębiorstw innowacyjnych w sektorze przemysłowo-usługowym do 13%, udzielenie wsparcia 3,7 tys. przedsiębiorstw, utworzenie 4 tys. miejsc w żłobkach oraz 3 tys. miejsc w przedszkolach, udział 45 tys. studentów w stażach i praktykach zawodowych, udzielenie pomocy w poszukiwaniu pracy ponad 33 tys. bezrobotnych, modernizacja 110 km linii kolejowych i wybudowanie 150 km dróg, zwiększenie odsetka energii odnawialnej w zużyciu energii do 18%, objęcie 36 tys. mieszkańców systemem ochrony przeciwpowodziowej, zwiększenie odsetka osób mających dostęp do systemu kanalizacyjnego do 86%.

RPO Woj. Świętokrzyskiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności regionu oraz poprawa warunków życia jego mieszkańców poprzez wdrożenie zasad zrównoważonego rozwoju. Zaplanowane efekty to m.in.: zwiększenie wydatków przedsiębiorstw na badania i rozwój, zwiększenie udziału energii produkowanej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii do 19%, większe oszczędności wynikające z poprawy efektywności energetycznej w budynkach publicznych i firmach, poprawa dostępności komunikacyjnej regionu (transport drogowy i kolejowy), pomoc dla 35,2 tys. osób na granicy ubóstwa, utworzenie 1,3 tys. nowych miejsc w żłobkach i 1,3 tys. miejsc w przedszkolach.

RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności oraz poprawa jakości życia mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego przez lepsze wykorzystanie potencjału regionu i zniesienie barier hamujących rozwój gospodarczy. Zaplanowane efekty to m.in.: wzrost wartości wskaźnika zatrudnienia do 66%, poprawa efektywności energetycznej w budynkach i mieszkaniach publicznych, rozwój wojewódzkiej sieci kolejowo-drogowej, większa skuteczność w zakresie zatrudniania osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, poprawa kwalifikacji zawodowych dzięki pomocy udzielonej w ramach programu, lepszy dostęp do świadczeń zdrowotnych i edukacji w województwie, zmniejszenie odsetka osób zagrożonych ubóstwem.

RPO Woj. Zachodniopomorskiego

Celem programu jest zwiększenie konkurencyjności województwa zachodniopomorskiego przy jednoczesnej poprawie warunków życia jego mieszkańców. Zaplanowane efekty to m.in.: udzielenie pomocy ponad 1,9 tys. przedsiębiorstwom, utworzenie ponad 60 jednostek produkujących energię cieplną z odnawialnych źródeł energii, modernizacja pod względem energetycznym ponad 200 budynków, zapewnienie pomocy dla dwóch obiektów do gospodarowania odpadami, odbudowa lub modernizacja 190 km dróg, pomoc w poszukiwaniu pracy dla prawie 20 tys. bezrobotnych, udziału 12 tys. studentów w stażach i praktykach zawodowych, rewitalizacja obszarów o łącznej powierzchni ponad 14 ha.

Działania dla przedsiębiorców współfinansowane ze środków unijnych

Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią około 99,8% wszystkich firm w Polsce. W perspektywie unijnej na lata 2014-2020 przedsiębiorcy mają wiele możliwości ubiegania się o środki unijne. Praktycznie z każdego programu operacyjnego istnieje możliwość wsparcia dla MŚP. Jednak wsparcie dla przedsiębiorców w głównej mierze pochodzi z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (PO IR) oraz Regionalnych Programów Operacyjnych. Na poziomie regionalnym przewidziano realizację działań dla przedsiębiorców m.in. w zakresie:

- wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw poprzez rozwój infrastruktury B+R oraz prowadzenie prac badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach służących realizacji strategii inteligentnej specjalizacji,
- rozwoju produktów i usług opartych na technologii informacyjno-komunikacyjnej, sprzedaży produktów i usług w internecie,
- tworzenia i udostępniania usług elektronicznych odpowiadających potrzebom przedsiębiorców,
- promowania przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystania nowych pomysłów oraz wspierania tworzenia nowych firm,
- opracowywania i wdrażania nowych modeli biznesowych dla MŚP, głównie celem internacjonalizacji,
- wspierania tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności dotyczących rozwoju produktów i usług - ma to nastąpić w szczególności poprzez zwiększanie aktywności inwestycyjnej MŚP i zwiększanie zatrudnienia, a szczególny nacisk ma być położony na tereny wiejskie i obszary o najniższym poziomie rozwoju gospodarczego,
- promowania efektywności energetycznej i użycia odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach,
- adaptacji pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.

Rodzaje projektów dla przedsiębiorców, wspierane w ramach RPO

Przykładowe rodzaje projektów, na które mogą uzyskać wsparcie przedsiębiorcy w ramach RPO:

- Inwestycje w nowoczesne maszyny i sprzęt produkcyjny
- Rozbudowa przedsiębiorstwa prowadząca do wprowadzenia na rynek nowych produktów czy usług (w tym turystycznych)
- Dokonywanie zasadniczych zmian procesu produkcyjnego bądź zmian w sposobie świadczenia usług, skutkujących wprowadzeniem na rynek

nowych lub ulepszonych produktów (usług) przy jednoczesnym zwiększeniu zatrudnienia

- Stworzenie bądź rozwój zaplecza badawczo-rozwojowego służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstw
- Wdrożenie wyników badań naukowych/technologii oraz praw do własności intelektualnej
- Rozwój działalności on-line poprzez wdrożenie systemu zarządzania sprzedażą i usługami
- Zakup sprzętu i oprogramowania umożliwiającego wprowadzenie nowej e-usługi
- Wdrożenie wirtualnego systemu obsługi działalności MŚP
- Wsparcie międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw poprzez finansowanie misji gospodarczych czy wizyt studyjnych
- Promocja przedsiębiorczości na rynkach międzynarodowych - finansowanie udziału w wystawach, targach
- Inwestycje dotyczące poprawy jakości powietrza dla MŚP, w tym na instalacje i urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza (gazowych, pyłowych)
- Wsparcie dla nowo powstałych firm czy start-up'ów
- Rozwój inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką

6.3. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH, LITERATURY FACHOWEJ I ARTYKUŁÓW PRASOWYCH DOTYCZĄCYCH KONTROLOWANEJ DZIAŁALNOŚCI

6.3.1. Prawo Unii Europejskiej

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz. U. UE L 298 z 26.10.2012, s. 1, ze zm.). Rozporządzenie to zostało uchylne z dniem 2 sierpnia 2018 r. na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr1303/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 13016/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz. U.. UE L 193 z 30.07.2018 r., s. 1);
2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. U. L 347 z 20.12.2013 r., s. 320, ze zm.);
3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia" oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. U. UE L 347 z 20.12.2013, s. 289, ze zm.);
4. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. ustanawiające zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. U. UE L 69 z 8.3.2014, s. 65, ze zm.);
5. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu

Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz. U. UE L 138 z 13.05.2014, s. 5, ze zm.).

6. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/276 z dnia 23 lutego 2018 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 215/2014 w odniesieniu do zmian sposobu określania celów pośrednich i końcowych dla wartości wskaźników produktu na potrzeby ram wykonania w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. U. UE L 54 z 24.02.2018, s. 4).

6.3.2. Prawo krajowe

1. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2018 r. poz. 1307, ze zm.);
2. Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431);
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.);
4. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, ze zm.).

6.3.3. Wytyczne Ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego

1. *Wytyczne w zakresie sprawozdawczości na lata 2014-2020*: http://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-sprawozdawczosci-na-lata-2014-2020/
2. *Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*: https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-monitorowania-postepu-rzeczowego-realizacji-programow-operacyjnych-na-lata-2014-2020/
3. *Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*: https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/media/42886/Wytyczne_w_zakresie_kwalifikowalnosci_19.pdf
4. *Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020*: https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/media/54997/Wytyczne_w_zakresie_rownosci_zatwierdzone_050418.pdf
5. *Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020*: https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/media/2470/Wytyczne_zasady_rownosci_szans12052015.pdf
6. *Wytyczne w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*: http://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/media/9318/wytyczne_090915_final.pdf
7. *Wytyczne w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*: https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/media/52824/ Wytyczne_w_zakresie_kontroli_realizacji_programow_operacyjnych_na_lata_2014-2020.pdf

6.3.4. Literatura fachowa

1. Błasiak-Nowak, B., Rajczewska M.: *Kontrola zaplanowanych rezultatów wydatkowania środków unijnych – budżetu UE w obszarze polityki spójności na lata 2014-2020*. "Kontrola Państwowa" nr 3/2016.
2. Błasiak-Nowak, B., Rajczewska M.: *Polityka spójności UE na lata 2014-2020 – przygotowanie dokumentów programowych*. "Kontrola Państwowa" nr 3/2015.
3. Błaszak, M., Przybylski, Ł.: *Rzeczy są dla ludzi. Niepełnosprawność i idea uniwersalnego projektowania*. Warszawa, 2010.
4. Dobrzycka, M., Grudecka A.: *Fundusze europejskie na lata 2014-2020*. „Prawo Europejskie" nr 9/2013.
5. Dołowiec, M. i in.: *Komentarz do ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*. Warszawa, 2016.
6. Filipek, A.: *Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne. Komentarz do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. Perspektywa finansowa 2014-2020*. Warszawa, 2015.
7. Grabowska, I.: *Punkt wyjścia*. „Perspektywy Europejskie" nr 2/2012.
8. Gwizda, M. i in. (red.): *Fundusze UE 2014-2020. Nowa perspektywa – nowe możliwości*. Warszawa, 2014.
9. Krasuska, M.: *Fundusze unijne w nowej perspektywie 2014-2020*. Warszawa, 2014.
10. Kwiatkowski, K.: *Prewencyjna funkcja kontroli Najwyższej Izby Kontroli*. „Kontrola Państwowa" nr 2/2016.
11. Lech, M.: *Jak prawidłowo rozliczyć projekt realizowany w ramach Funduszy Europejskich 2014-2020*. Gdańsk, 2016.
12. Łacny, J.: *Korekty finansowe nakładane na państwa członkowskie UE – nowe ramy prawne na lata 2014-2020*. „Kontrola Państwowa" nr 1/2015.
13. Płoskonka, J.: *Koncepcja ryzyka i jej zastosowanie w procesach kontrolnych*. Materiał szkoleniowy NIK, Goławice 2012 r.
14. Płoskonka, J.: *Jak właściwie przygotować kontrolę wykonania zadań*. Materiał szkoleniowy NIK, Goławice 2013 r.
15. Płoskonka, J.: *Pojęcie kontroli w ujęciu zarządczym*. „Kontrola Państwowa" nr 2/2006.
16. Płoskonka, J., Szlachta, J., Zaleski, J.: „Mechanizmy i instrumenty polityki rozwoju" w: Górniak, J., Mazur, S. (red.): *Zarządzanie strategiczne rozwojem*. Warszawa, 2012: http://www.euroreg.uw.edu.pl /dane/web_euroreg_ publications_files/ 1210/zarzadzanie_strategiczne_rozwojem.pdf.
17. *Podręcznik kontroli wykonania zadań*. „Przegląd Metodyczny" nr 3/2007.
18. Prażmo, A.: *Rola statystyki w procesie programowania i monitorowania rozwoju*. „Przegląd Metodyczny" nr 1/2015.
19. Radecka-Moroz, K., *Kontrola wykonania zadań*. „Przegląd Metodyczny" nr specjalny, 2012 r.
20. Rębilas, R.: *Finansowanie inwestycji przedsiębiorstw.* Warszawa, 2012.
21. Supera-Markowska, M., *Prawno-finansowe aspekty polityki spójności i rozwoju regionalnego – przewodnik po funduszach unijnych (uzyskiwanie i wykorzystanie)*. Warszawa, 2013.
22. *Wielkie pieniądze z ograniczeniami. Polityka spójności po 2013 r*. „Perspektywy Europejskie" nr 3/2012.
23. *Wybór projektów w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020*. Warszawa, 2016: http://www.funduszeeuropejskie.gov.pl /media/27945/Wybor_projektow_w_ramach_krajowych_i_regionalnych_programow_operacyjnych_na_lata_2014_2020.pdf
24. Standardy ISSAI 100, ISSAI 200, ISSAI 300, ISSAI 400. Warszawa, 2016.
25. Szymański, M.: *Kontrola projektów w ramach polityki spójności oraz propozycje na okres programowania 2014-2020*. „Kontrola Państwowa" nr 3/2012.

6.3.5. Artykuły prasowe

1. Bilikowska, J.: *Silne finansowe wsparcie innowacji*. „Życie Pomorza", 17.02.2017.
2. Cieślak-Wróblewska, A.: *Wsparcie przedsiębiorczości się opłaca*. „Życie Lubelszczyzny", 16.06.2017.
3. Kołtuniak, M.: *750 mln zł na wprowadzanie nowych towarów i usług na rynek*. „Rzeczpospolita", 24.02.2017.
4. Kołtuniak, M.: *Dotacje unijne: poprzez design do dotacji na inwestycje*. „Rzeczpospolita", 08.06.2018.
5. Kołtuniak, M.: *Fundusze unijne: połączone dotacje dla firm na usługi doradcze i zakupy inwestycyjne*. „Rzeczpospolita", 02.02.2018.
6. Kucharczyk, K.: *Ciekawe pomysły przekute w biznes*. „Życie Pomorza", 11.04.2017.
7. Kwieciński: *Kwota środków z UE przekroczyła już 200 mld zł*. „Dziennik Gazeta Prawna", 02.08.2018.
8. *Ministerstwo kontra województwa*. „Rzeczpospolita", 09.01.2017.
9. Oksiuta, A.: *Chorąży: w styczniu prognoza wykorzystania środków UE w br*. „Dziennik Gazeta Prawna", 10.01.2018.
10. Osiecki, A.: *Minister inwestycji i rozwoju Jerzy Kwieciński. Teraz czas na gospodarkę*. „Rzeczpospolita", 18.02.2018.
11. Osiecki, A.: *Minister Jerzy Kwieciński pogania marszałków*. „Rzeczpospolita", 14.01.2018.
12. Osiecki, A.: *Ministerstwo Rozwoju nie wspiera województw.* „Rzeczpospolita", 09.01.2017.
13. Osiecki, A.: *Nadal nie jest łatwo wydać miliony euro*. „Rzeczpospolita", 11.02.2018.
14. Osiecki, A.: *„Polska wschodnia" realizowana najszybciej*. „Rzeczpospolita", 09.01.2018.
15. Osiecki, A.: *Połowa pieniędzy z UE rozdzielona*. „Rzeczpospolita", 27.12.2017.
16. Osiecki, A.: *Regiony ryzykują utratę euro.* „Rzeczpospolita", 09.05.2018.
17. Osiecki, A.: *Unijne euro wzmacniają wzrost*. „Rzeczpospolita", 02.01.2017.
18. Pieńczykowska, J.: *Ściągawka dla MSP: Unijne dotacje w drugim półroczu 2017 r.* „Dziennik Gazeta Prawna", 27.06.2017.
19. *Pięć województw z Polski Wschodniej może stracić ok. miliarda euro*. „Dziennik Gazeta Prawna", 11.05.2018.
20. *Polska powinna w większym stopniu wykorzystywać fundusze UE na badania i rozwój*. „Dziennik Gazeta Prawna", 08.05.2018.
21. *Prawie 120 unijnych milionów*. „Dziennik Gazeta Prawna", 23.05.2018.
22. *Wyzwań nie ubywa*. „Rzeczpospolita", 23.11.2017.
23. Żółciak, T.: *Europejskie dotacje: Będą kary za brak efektów*. „Dziennik Gazeta Prawna", 23.11.2016.
24. Żółciak, T.: *Firmy lubią pożyczać pieniądze z UE. Niechętnie jednak sprawdzają efekty*. „Dziennik Gazeta Prawna", 09.11.2017.
25. Żółciak, T.: *Groźne zmiany w eurofunduszach*. „Dziennik Gazeta Prawna", 20.07.2017.
26. Żółciak, T.: *Miliard unijnego bonusu dla regionów.* „Dziennik Gazeta Prawna", 24.01.2019.
27. Żółciak, T.: *Wyścig po eurodotacje*. „Dziennik Gazeta Prawna", 20.08.2018.

6.4. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

Informację o wynikach kontroli P/18/008 *Efekty wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w ramach Polityki Spójności* otrzymują m.in.:

- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
- Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
- Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
- Prezes Rady Ministrów
- Prezes Trybunału Konstytucyjnego
- Rzecznik Praw Obywatelskich
- Przewodniczący Sejmowej Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (KOP)
- Przewodniczący Sejmowej Komisji do Spraw Unii Europejskiej (SUE)
- Przewodniczący Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (STR)
- Przewodniczący Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
- Minister Inwestycji i Rozwoju
- Minister Finansów
- Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Szef Krajowej Administracji Skarbowej
- Marszałkowie 16 Województw

6.5. STANOWISKO MINISTRA DO INFORMACJI O WYNIKACH KONTROLI

6.6. OPINIA PREZESA NIK DO STANOWISKA MINISTRA